

هشدار امام!

(... دعوای ما دعوی نیست که برای خدا باشد)

... همه ما از گوشمان بیرون کنیم که دعوی ما

برای خدا است ما برای مصالح اسلامی دعا

می کنیم... دعوی من و شما و همه کسانی که

دعوا می کنند همه برای خودشان است...)

امام خمینی (ره) - صحیفه امام، جلد ۱۴ صفحه ۴۷۹

سپاسی. انجمنی. فرهنگی

سال سی و سوم / شماره ۱۹

شماره مسلسل ۱۴۴۲

نیمه اول دی ماه ۱۳۹۱

۳۰۰ تومان

مرشد اخوان المسلمین چه می گوید؟

گفت و گوی استاد خسروشاهی با شیخ عمر التلمسانی

استمرار توطئه:

... در آغاز پیروزی انقلاب اسلامی ایران و سفر هیئت عالی رتبه از رهبران حرکت های اسلامی معاصر به ایران، و در طلیعه آنها رهبری اخوان المسلمین، برای تریک گوئی به امام خمینی (ره) و ملت ایران، دشمنان اسلام و وحدت مسلمین به تکاپو افتادند و برای ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی، اباطیل هزارساله را - در مورد هر دو جناح - منتشر ساختند و برای موفقیت خود، مصاحبه ای جعلی نیز از قول مرشد عام اخوان المسلمین مصر، مرحوم شیخ عمر التلمسانی، منتشر ساختند که در آن از اختلاف ریشه ای! بین شیعه و سنی سخن به میان آمده بود...

برای عیادت شیخ، که در بیمارستانی در لوگانو بستری بود، از ایتالیا راهی آن دیار شدم... و ضمن عیادت و احوالپرسی، گفتگوی صریح و روشنگری با ایشان داشتم که در همان ایام در مجله هفتگی العالم چاپ لندن، و المختار الاسلامی چاپ قاهره، منتشر گردید و اثر بسیار مثبتی در محافل اسلام گرایان داشت... و توطئه دشمنان را خنثی ساخت.

و اکنون که بار دیگر، دشمنان صلیبی و ایادی آنان در میان ارتجاع عرب، و در طلیعه آنها آل سعود، به ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی پرداخته اند و حتی شخصیت های برجسته ای چون شیخ یوسف القرضاوی، شیخ احمد الطیب، شیخ علی جمعه و شیخ محمد عماره از الازهر، در این دام گرفتار شده و به نشر اکاذیب هزارساله بر ضد شیعه، پرداخته اند و بعضی از منسوبین اخوان المسلمین نیز به آن دامن می زنند، مناسب دیدم که ترجمه فارسی متن کامل گفتگوی اینجانب با شیخ تلمسانی را در اختیار عموم قرار دهم و داوری به عهده خود آنها باشد.

والعاقبة للمتقين

سید هادی خسروشاهی / قم: ۹۱۹/۲۵

رهبری اخوان المسلمین مصر و انقلاب اسلامی ایران

مقدمه: در اوج تراکم کارهای آداری آخر مأموریت چهارساله (در سفارت جمهوری اسلامی ایران در واتیکان) که هر لحظه روزهای آن، برای جمع و جور کردن کارهای عقب مانده یا سروسامان دادن به امور ضروری تازه، غنیمتی گرانبها به شمار می آمد، برادر یوسف از رهبری بین المللی اخوان، که در سوییس اقامت دارد، تلفن زد که شیخ برای معالجه به لوگانو آمده است...

... لوگانو با مساحت یک کیلومتر مربع، در داخل خاک سوییس، در نزدیکی میلان قرار دارد که از نظر قانونی چون موقوفه کلیسا بوده همچنان تابع ایتالیا و متعلق به واتیکان است. ولی باید برای ورود به آنجا، از مرز بگذری و پاسپورت نشان دهی و دهها کیلومتر راه بروی تا به آن برسی، اگر چه از ایتالیا می آیی...!

... از رم تا میلان، فاصله هوایی یک ساعت بیشتر نیست. شیخ در بیمارستان بود و درنگ جایز به نظر نمی رسید... همراه دوستان به بیمارستان رفتیم. شیخ سرم به دست نشسته بود! قرآن چاپ ایران را که هدیه برده بودیم به او اهداء کردم و گفتم: هدیه ای برای شما، بهتر از قرآن وجود نداشت که بیاورم.

ادامه در صفحه ۴

آیت الله اراکی:

رسانه های افراطی عامل استکبار هستند

صفحه ۷

آیت الله حسینی بوشهری:

شناخت تشیع؛ اولین گام برای تقریب است

صفحه ۷

تشریح فعالیت های بوستان کتاب توسط حجت الاسلام والمسلمین اسماعیلی

صفحه ۲

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت تاکید کرد:

وهابیت تهاجمی گسترده بر علیه تشیع را آغاز کرده است

صفحه ۸

انتخاب حجت الاسلام والمسلمین مبلغی به عنوان رئیس جدید دانشگاه مذاهب اسلامی

صفحه ۷

برگزاری نشست رونمایی از کتاب «سفر شهادت» اثر امام موسی صدر

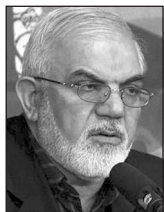
صفحه ۸

دومین کنگره حماسه حسینی با محوریت اخلاق و معنویت برگزار شد

برای صیانت از عاشورا باید پیرایه ها و تحریفات را بزدایم

انسان روح تازگی و طراوت می بخشد. دبیر علمی دومین کنگره علمی حماسه حسینی با اشاره به اینکه حادثه و واقعه عاشورا از جنبه های مختلفی قابل بررسی است، ابراز داشت: نخستین زمینه بررسی این واقعه این است که عاشورا از طرف گروه عظیمی که تمام خصلت های بد انسانی در آنها نمایان شده بود اتفاق افتاده است.

رئیس هیئت مدیره مؤسسه دارالمعارف شیعی با اشاره به اینکه ما باید از واقعه عاشورا درس بگیریم ادامه داد: این موضوع یک هشدار در زمینه های مختلف از جمله سیاسی و مذهبی برای تمام مردم است و در همه زمان ها هیچ تضمینی نیست که انسان های دیگر دست به چنین اقدامی نزنند. دکتر صاحبی

اذعان کرد: بعد دیگر عاشورا این است که تمام جلوه های خوب خداوند در یک انسان که معصوم و نماینده خداوند بر روی زمین است نمایان شده بود.

وی با اشاره به اینکه عاشورا اسوه ای برای سرمشق گرفتن است تأکید کرد: عاشورا یک فرهنگ است و صیانت از این فرهنگ وظیفه همه کسانی است که بعد از این واقعه در این کره خاکی زندگی می کنند.

دبیر علمی دومین کنگره علمی حماسه حسینی اظهار داشت: صیانت از عاشورا با تحقیق دقیق و عمیق برای رسیدن به حقیقت عاشورا و پیراستن این واقعه از تحریفات محقق می شود.

نصیحت های عالمانه ای بودند که کرامت های اخلاقی را در قالب درس و وعظ مطرح کردند. در ادامه این کنگره، مجموعه آثار پژوهشی عاشورا پژوه پیشکسوت، دکتر محمد ابراهیم آیتی با عناوین بررسی تاریخ نهضت حسینی، سیدشهادت و یارانش و همچنین کتاب مجموعه مقاله های دومین کنگره علمی اخلاق و معنویت در حماسه حسینی با نام اخلاق و معنویت در حماسه حسینی رونمایی شدند. همچنین در بخش رونمایی از آثار گردآوری و تلخیص شده محمد ابراهیم آیتی، از نوه این عالم بزرگوار، دکتر محمدحسین آیتی با اهدای لوح تقدیر، تجلیل شد.

در این همایش پیام آیت الله مکارم شیرازی به مناسبت برگزاری این کنگره و همچنین پیام محمد اسماعیل آیتی فرزند ارشد این عالم گرانقدر نیز قرائت شد. همچنین دبیر علمی دومین کنگره علمی حماسه حسینی در نشست مطبوعاتی برگزاری کنگره علمی حماسه حسینی گفت: صیانت از عاشورا با تحقیق دقیق و عمیق برای رسیدن به حقیقت عاشورا و پیراستن این واقعه از تحریفات محقق می شود.

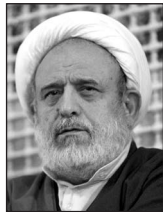
دکتر محمدجواد صاحبی اضافه کرد: نهضت حضرت سیدالشهدا و حادثه عاشورا یک حادثه بزرگ، فراموش نشدنی، یکتا و بی همتا است.

وی با اشاره به اینکه این حادثه به دلیل عظمت آن هیچ زمانی در تاریخ فراموش نخواهد شد، افزود: هر روز بر تعداد صفحات کتاب هایی که در این زمینه نوشته می شود افزوده خواهد شد و نام و یاد امام حسین (ع) هر چه که بیشتر برده شود به

دومین کنگره علمی حماسه حسینی با موضوع اخلاق و معنویت در حماسه حسینی با تجلیل از مقام عاشورا پژوه بزرگ، مرحوم محمد ابراهیم آیتی در سالن همایش مؤسسه اسلامی هدایت تهران برگزار شد.

حجت الاسلام والمسلمین شیخ حسین انصاریان، محقق، مفسر و مترجم قرآن کریم در این مراسم، با اشاره به این که عرفان، معرفت شناسی واقعه کربلا به یک تحقیق در قالب پژوهشی نیاز دارد، عنوان کرد: بعد عرفانی ۷۲ شهید کربلا از نظر ظاهری روشن است اما معرفت و شناخت اخلاص، اندیشه و عرفان آنان نیازمند واکاوی جامع است. وی ادامه داد: عناوینی مانند کربلا و عرفان، ۷۲ تن و عرفان یا عاشورا و عرفان اسلامی، پژوهش هایی اند که می توانند در قالب بررسی شوون، انوار فکری و حالت های معنوی این شهدا و امام حسین (ع) در مجموعه ای از کتاب گردآوری شوند.

تولیت مؤسسه هدایت تهران اظهار کرد: عرفان عاشورایی به این دلیل قابل بررسی است که اوج همه حقایق انسانی و عرفانی را از مطلع فجر شهدا و امام حاضر در واقعه عاشورا می توان پیدا کرد؛ زیرا آنان کلام الله جامع بودند. حجت الاسلام انصاریان با اشاره به رجزهای خوانده شده در واقعه عاشورا از سوی یاران امام حسین (ع) اظهار کرد: این رجزهای عالمانه و حماسی اشعار فردوسی نبودند و در قالب شعر بیان نشدند بلکه

به گزارش اینها، حجت الاسلام والمسلمین اسماعیل اسماعیلی، رییس موسسه بوستان کتاب استان قم اظهار داشت: این موسسه در شش ماه نخست سال گذشته افزون بر ۲۵۰ اثر را تولید کرده که بیش از ۶۰ عنوان آن‌ها چاپ نخست بودند اما در شش ماه نخست امسال کمتر از ۲۵۰ اثر را روانه بازار نشر کرده است که ۳۶ اثر چاپ نخست اند.

وی ادامه داد: عناوین و شمارگان آثار ناشران از سه و پنج هزار نسخه اکنون به یک هزار و یک هزار و ۵۰۰ نسخه کاهش داشته‌اند که این کاهش بیانگر اثرات منفی افزایش بهای کاغذ بر نشر کشور است.

مدیر موسسه بوستان کتاب استان قم افزود: مشکلات گرانی کاغذ در مجموعه خدمات چاپ و نشر بازار کشور تأثیرات منفی گذاشته است و سبب شده تا برخی از نشرها تعطیل شوند یا در معرض تعطیل قرار گیرند و سایر ناشران هم تحت تأثیر این مشکلات به شدت در فشار باشند.

وی ادامه داد: در گذشته بهای کاغذ ۲۵ تا ۳۰ درصد بر بهای نهایی کتاب تأثیر داشت اما در شرایط کنونی بیش از ۶۰ درصد بهای نهایی کتاب بر اساس هزینه کاغذ مصرفی تعیین می‌شود. البته این موسسه بی‌توجه به انگیزه‌های مالی و تجاری تلاش دارد تا آثار خود را با کمترین مبلغ به شکل‌های مختلف به دست مخاطبان برساند. ناگفته نماند که بهای کاغذ تأثیر منفی بر مخاطبان

بوستان کتاب هم گذاشته است.

مدیر موسسه بوستان کتاب استان قم همچنین در پاسخ به این سوال که رویکرد اصلی این موسسه چیست؟ گفت: همواره رویکرد اصلی موسسه بوستان کتاب، نشر و توزیع معارف اسلامی است. تبلیغ و رساندن صحیح معارف دینی، تاریخ سیره پیامبر صلی الله علیه و اله و ائمه علیهم السلام و ارایه صحیح فضایل اخلاقی ارزش‌های انقلابی و دینی راه‌ها و ابزار گوناگونی دارد که یکی از مهمترین و تأثیرگذارترین آن‌ها نشر مکتوب است.

حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیلی درباره حوزه‌های کاری موسسه بوستان کتاب عنوان کرد: این موسسه انتشاراتی وابسته به دفتر تبلیغاتی حوزه علمیه قم است و می‌کوشد در ۱۶ موضوع اصلی و ۵۰ موضوع فرعی حوزه‌های معرفتی، نشر مفاهیم قرآنی، تفسیر و حدیث آثارش را منتشر کند. این موسسه طی سه دهه فعالیت خود حدود دو هزار و ۵۰۰ عنوان کتاب را منتشر کرده است که از میان این آثار حدود ۳۳۲ عنوان آن‌ها به عنوان کتاب برگزیده و اثر برتر در جشنواره‌های حوزوی، استانی و کشوری شناخته شده‌اند. همچنین این موسسه در طول سه دهه فعالیت خود ۲۹ بار به عنوان ناشر برگزیده در جشنواره‌های مختلف کشوری و استانی انتخاب شده است.

مدیر موسسه بوستان کتاب استان قم با بیان این‌که این موسسه از همان ابتدا تلاش کرده تا آثاری فاخر، ارزشمند، تأثیرگذار و پوشش‌دهند خلاءهای دینی را منتشر کند، گفت: بوستان کتاب برای تقویت‌های بنی‌های دینی، رشد فضایل

تشریح فعالیت‌های بوستان کتاب توسط حجت الاسلام والمسلمین اسماعیلی

اسلامی، مراکز مختلف کتابخوانی، حوزوی و متولیان امور بوده است، زیرا آثار دینی دقیق در قالب کتاب منتشر شده و با هدف تولید فکر به مخاطبان رسیده‌اند. در شرایط فعلی بازار کاغذ ممکن است بیش از گذشته نشر فاخر دینی آسیب ببینند و نیاز است با جلوگیری از تولید منابع ضعیف، جایگاه این آثار ارتقا داده شود.

مدیر موسسه بوستان کتاب درباره برنامه‌های آینده بوستان کتاب با بیان این‌که مشکلات ماه‌های اخیر دامنگیر نشر کشور شده و سبب شده عناوین کتاب‌ها و شمارگان آن‌ها کاهش یابد که آسیب بزرگی به نشر کشور زده است، گفت: برنامه‌هایی مانند بزرگداشت هفته کتاب، برگزاری نمایشگاه‌های مختلف در مدارس، دانشگاه‌ها و حوزه‌ها و نمایشگاه‌های استانی تأثیر زیادی بر حوزه نشر کشور دارند و باید تداوم داشته باشند. اگر مسؤولان نمایشگاه‌ها را توسعه دهند و مشوق‌هایی برای دانش‌آموزان، فرهیختگان و فرهنگیان قرار دهند، بازار کتاب برای افراد جذاب‌تر خواهد شد و نشر کشور هم رونق و توسعه خواهد یافت.

حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیلی در پایان عنوان کرد: این موسسه در همه موضوعات معارف دینی، فقه، حقوق، اصول، فلسفه و تفسیر آثار متنوعی را تولید می‌کند اما از تولید آثاری که به وحدت مسلمانان لطمه بزند، مروج خرافات و اندیشه‌های نادرست باشد، در اعتقادات مردم به طور مستقیم و غیرمستقیم بدم‌آموزی و ذهنیت‌بد ایجاد کند و به تضعیف باورهای دینی مردم بپردازد، به شدت پرهیز می‌کند.

اخلاقی و پوشش خلاءها، نوشتارهای متنوعی را منتشر کرده و در عین حال، از تولید کتاب‌های تکراری، سخیف و خرافی خودداری کرده است. وی اظهار کرد: با وجود انتشار کتاب‌های کم‌ظنیر و خاص، همچنان کمبود آثار متنوع و فراوان در حوزه‌های دین احساس می‌شود. از سوی دیگر، در برخی حوزه‌ها آثاری داریم که مطالب آن‌ها نیاز به پالایش، افزایش و تصحیح دارند. بنابراین، نشر و تولید این آثار به همت بیشتری نیازمندند.

حجت‌الاسلام والمسلمین اسماعیلی افزود: کوشیده‌ایم با شناسایی موضوعات مورد نیاز جامعه، نشر مکتوب و نیز آگاهی از شناخت شیوه نگارش نویسندگان و صاحبان قلم، آثار متنوع و کاملی را تولید و روانه بازار کتاب کشور کنیم. این برنامه از گذشته در برنامه‌های موسسه بوستان کتاب بوده است و اینک برای تقویت آن‌ها نیز تلاش می‌کنیم. همچنین برای تقویت آثار این موسسه از نقد صاحب نظران بهره می‌جوییم، زیرا معتقدیم انتقاد بر کیفیت آثار می‌افزاید.

وی با بیان این‌که مسؤولان برای حفظ و ارتقای جایگاه کتاب و کتابخوانی تلاش کرده‌اند تا مردم را با کتاب بیش از گذشته مانوس کنند، گفت: تاکنون در حوزه‌های تولید، نشر، تبلیغ در رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب اقداماتی انجام شده تا کتاب به طور گسترده‌تر به زندگی مردم وارد شود و سرانه مطالعه افزایش یابد.

وی با اشاره به این‌که اصلی‌ترین هدف ناشران دینی تولید آثار فاخر است، ادامه داد: از گذشته نشر فاخر دینی مورد حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد

گشتی در یک کتابخانه عمومی

ردیف بزرگ نوشته شده است لطفاً با کوله پشتی وارد قفسه‌ها نشوید. ذوق و شوق عجیبی دارد دیدن این همه کتاب و بیرون کشیدن و نگاه کردن به آن‌هایی که جلدشان، اسم‌شان یا نویسنده‌شان چشم‌ت را می‌گیرد.

هزینه عضویت کتابخانه از هزینه خرید یک کتاب ۴۰-۵۰ صفحه‌ای هم کمتر است و شاید همه این مزایا اینجا را بتواند خوره‌های کتاب کرده باشد. سالن مطالعه کوچک کتابخانه با در قهوه‌ای رنگی از مخزن جدا شده است. در سالن مطالعه اینقدر صدا دار باز شد که آسایش تمامی اهالی کتابخانه بهم خورد و همه با نگاه‌های تیز پاسخ‌دهنده بودند. تفاوت اهالی سالن مطالعه اینجا، عدم استفاده کنکورهای از سالن مطالعه کوچک کتابخانه دستغیب است.

کتابخانه محیط آرامی دارد. روی میز جلوی در ورودی مرد میانسالی نشسته و روزنامه‌ها را ورق می‌زند. گل و گیاه‌های متنوع و زیبا جای، جای ورودی را مزین کرده است. کتابخانه حس زنده بودن دارد. در آن فعالیت جریان دارد، حتی یک ظهر پائیزی که ابرهای خاکستری خورشید را پوشانده‌اند و باد سردی می‌وزد.

نخستین چیزی که چشم را در ورودی کتابخانه می‌گیرد قفسه مجله‌ها است. قفسه مجله‌های کتابخانه پر بارت از موارد مشابه است اما باز هم چندی از مجلات پر مخاطب در آن یافت نمی‌شود. چیدمان کتابخانه با فضای محدودش دلچسب است. تکلیف را همان اول روشن می‌کند. ردیف کتاب‌ها انتهای سالن است و بلندایش و سوسه‌برانگیز. کتاب‌ها آنچنان به روز نیستند اما با توجه به سیر پیچیده ورود کتاب‌ها به کتابخانه‌های عمومی قابل درک است نبودن کتاب‌هایی که تازه به چاپ رسیده‌اند. کتاب‌های ادبیات کلاسیک نقاط مختلف دنیا که این روزها قیمت‌شان سر به فلک می‌زند بیشتر خودنمایی می‌کند. کتابدار خوش برخورد اجازه دیدار چند دقیقه‌ای داده است و من خوشحال از کشف یک کتابخانه خوب، خودم را به زیبایی‌های پائیزی پارک شفق می‌سیارم.

احسان رستمی پور - روزنامه ایران

نرم اتاقشان را به سالن‌های مطالعه سفت و سخت کتابخانه‌های عمومی ترجیح می‌دهند، لذت خریدن و انتخاب کردن کتاب از لای قفسه‌های یک کتابفروشی بزرگ و ورق زدنش وقتی روی صندلی محبوب نشسته‌ای هنوز کشش بیشتری نسبت به کتابخانه‌های عمومی دارد مگر آن‌که قیمت کاغذ باز هم خیال‌پرواز داشته باشد.

یکی از پنجره‌های دوردست اتاقی شیروانی، واقع در ساحل چپ رودخانه، از آخرین نور خورشید که در این لحظه بر آن تابیده بود، چون آتش می‌درخشید. آب تاریک نهر هم نظر او را جلب می‌کرد، چنانکه گویی با دقت در این آب خیره شده بود. نگاهی کرد، زنی را دید بلند قامت که دستمالی بر سر داشت، چهره‌اش زرد و کشیده و فرسوده بود و چشمان سرخش فرو رفته می‌نمود. زن مستقیم به او نگاه می‌کرد، اما واضح بود که هیچ نمی‌بیند و کسی را تشخیص نمی‌دهد. ناگهان زن با دست راست به زده تکیه داد، پای راست را بلند کرد و با شتاب به آن طرف زده برد.

سیس با پای چپ همین کار را کرد و خود را در رود افکند. آب کثیف جا باز کرد و در لحظه‌ای قربانی را فرو برد، اما کمی بعد غریق بر روی آب آمد و جریان آب وی را، در حالی که سر و پاهایش در آب فرو رفته و پشتش بیرون مانده بود، پیش راند. دامن زن مانند بالشی بر فراز آب جمع شده و باد کرده بود. ده‌ها صدا فریاد کردند که: خود را غرق کرد! غرق کرده است!

کتاب جنایت و مکافات را در بین یک جلد دیگرش و دو جلدی برادران کارامازوف می‌گذارد و یک نگاه دقیق به همه کتاب‌های قفسه نویسندگان روس می‌اندازم. کلی خاطره با دیدن هر کدام از جلد کتاب‌هایی که خوانده‌ام به مغزم هجوم می‌آورد. روی هر کدام از کتاب‌ها اندکی تأمل می‌کنم. گاهی از قفسه‌ها بیرون می‌آورم نگاهی می‌کنم و با دقت جای قبل‌شان می‌گذارم. جست‌وجویم با نتیجه بود. کتابخانه جمع و جور دستغیب در پارک شفق از معدود کتابخانه‌هایی است که چهار ردیف قفسه کتاب دارد که به راحتی می‌توان بین آنها قدم زد، به شرطی که کتاب‌ها را جا به جا نکنید. در ورودی هر

موضوع خود هستند. ترجیح می‌دهی آن سالن خفه را زودتر ترک کنی، ورودی سالن مطالعه کشورهای عنوان بندی کتاب‌ها است، برگه‌هایی که نام مؤلف و عنوان و جای قرار گیریشان در مخزن و غیره را در خود دارند. به‌طور رندوم کشویی را که رویش نوشته مؤلف: ر. ز. را باز می‌کنی.

کتاب اکثر کتب تخصصی است و به علت استفاده نکردن از آنها احتمالاً ترتیبشان به هم ریخته، کتاب‌ها همه حرف اول نام خانوادگی مؤلفشان سه حروف روی کشو نیست، گاهی عنوان نام مترجم با آن سه حرف شروع شده گاهی هم عنوان کتاب. دیدن نماینده‌های کتاب‌ها هم که پشت همه چیده شده بودند هم کمکی نمی‌کند و هنوز با پرس‌وجو دنبال کتابخانه‌ای می‌گردی که مخزنش باز باشد و آغوش قفسه‌های کتاب‌ها پذیرای قدم‌هایت باشد که مشتاقانه مثل کودک هر راهرو را چند بار بالا و پائین می‌کنی. اما انگار نسل این گونه کتابخانه‌ها در حال انقراض است.

شاید بتوان همین رو توجیهی دانست بر کم‌فروغ بودن کتابخانه‌ها. سالن مطالعه‌ها شده محل تجمع کنکوری‌ها و کسانی که به جایی آرام برای درس خواندن احتیاج دارند. خیلی استثنای هستند کسانی که خارج از حوزه تحصیل‌شان کتاب در دست دارند و اگر هم اینچنین مراجعینی باشند، قفسه‌های کتاب پیچیده شده در محدودیت‌ها نمی‌گذارد آنها عنوان کتاب‌های جدید و قدیم رو نگاه کنند تا شاید چشم‌شان جایی گیر کند و همان سرآغاز کشف دنیای پشت جلد کتاب شود. باید بدانی از جان کتابخانه چه می‌خواهی و کدام کتاب را باید کتابدار برایت از آن پشت‌ها بیآورد و بعد پا به کتابخانه‌ها بگذاری.

روئای کشف کتاب‌های جدید مختص ویتترین‌های خاک گرفته کتابفروشی‌های انقلاب است و کتابخانه‌ها هیچ کمکی بهت نمی‌کنند. سالن‌های مطالعه هم کوشش می‌کند فضای آرام و بکری را برایت به وجود بیاورند تا آرامت کنند، اما آنها هم گاهی شکست می‌خورند و این‌طور است که خوره‌های کتاب، میزهای تحریر و صندلی‌های

صدای ماشین‌های عبوری، صدای دستفروش‌ها، خنده‌های بلند عابریں پیاده و مکالمات بلند با تلفن همراه زینت بخش سالن مطالعه کتابخانه مرکزی تهران مرکز است. سالن مطالعه‌ای که تنها دو سه متر از پر رفت و آمدترین خیابان تهران فاصله دارد. خیابانی که مسیر غرب به شرقش هم برای عملیات عمرانی مسدود است اما یک خط‌اش هم کفایت سر و صدای مزاحم را می‌دهد.

حیات مجتمع را با سقف کاذب، سالن مطالعه کرده‌اند. سالن خالی است اگر آن زوجی که آخر سالن نشسته‌اند و روی میزشان کوهی از خوراکی‌های خوشمزه است را در نظر بگیریم. میز و صندلی‌هایی شبیه به هم که اکثرشان پشتشان بسته است تا دیدت را کور کنند و سرت را پائین نگه دارند. اقصی نقاط سالن و ورودی ساختمان پر از پلاکاردها و کاغذهایی است که شما را بر حذر می‌کند از بیرون بردن پایان‌نامه‌ها. علائم و هشدارهای که شاید برای شما که ترم آخر نباشید مفهوم خاصی نداشته باشد.

امکانات کم سالن مطالعه و سر و صدای فراوانش، شرایط استفاده از آن را آسان کرده است. کافی است کارت دانشجویی‌ات را نشان دهی! سختی میزها همان سختی همیشگی است. اما در و دیوار دود زده و مجله‌های رنگارنگ که نامرتب چیده شده‌اند، همیشه پتانسیل پرت کردن حواست را دارند. مخزن کتاب بسته است جمله‌ای که هنوز بهش عادت نکرده‌ام. نمی‌توان فکر قدم زدن لای کتاب‌ها را از سر بیرون کرد. اینجا هم اصرار بی‌فایده است، حتی اگر آشنا باشی. رابط تو و دنیای کتاب‌های چیده شده پشت هم کامپیوتر است. برای سرچ کامپیوتری باید یک طبقه پائین بروی، در راه پله منتهی به سالنی که محل مطالعه پایان‌نامه است اما متوقف می‌شوی.

جمعیت بسیاری در این زیرزمین بدون پنجره و دم کرده پشت میزها با فاصله‌های کم از هم نشسته‌اند و تنها وجه مشترکشان پایان‌نامه‌هایی با جلد آبی و سرمه‌ای و قهوه‌ای است که روبه‌روی خود گذاشته‌اند و با جدیت مشغول یادداشت‌برداری هستند. کامپیوتر سرچ کتابخانه هم صف طولی از متقاضیان را دارد که به دنبال نزدیک‌ترین پایان‌نامه به

المیزان؛ پاسدار مکتب تشیع

مسخ می‌کند. و به عبارت دیگر قرآن را می‌کشد؛ و فاقد ارزش و اعتبار می‌کند معنای قرآن را باید از خودش گرفت؛ و در «المیزان» این روش به نحو اکمل رعایت شده است.

علامه طهرانی (ره) دیگر از مختصات این تفسیر را مراعات معانی کلیه برای الفاظ موضوعه؛ نه خصوص معانی جزئیه طبیعی و مادیه مانوسه با

ذهن انسان بر می‌شمرد و می‌افزاید: و دیگر آنکه موارد جزئی و تطبیق را مشخص و از متن مدلول مطابقی آیات جدا می‌کند.

ایشان در ادامه چنین بیان می‌کند: دیگر از مختصات این تفسیر ورود در بحث‌های مختلف، علاوه بر بیان‌های قرآنی است: بحث‌های روانی، اجتماعی، تاریخی، فلسفی، علمی که هر یک جداگانه، بدون آنکه مطالب درهم آمیخته و موضوعات با یکدیگر خلط و مزج شوند، رعایت شده است. و بر همین پایه، بطور مستوفی از مسائل امروز جهان و آراء و افکار و مکتب‌ها و ایده‌ها بحث کافی شده، و با قانون مقدس اسلام تطبیق، و مواقع جرح و تصویب و رد و ایراد و یا نفی و اثبات مشخص گردیده است. و از اشکالات و ایرادهای وارده بر قانون مقدس اسلام که از ناحیه مکتب‌های شرقی و غربی و الحاد و کفر ناشی شده و به سرزمین‌های اسلامی سرایت کرده است، به نحو اکمل پاسخ داده، و مواضع ضعف و نقاط ابهام و مغلطه را روشن ساخته است.

و بطور کلی قرآن را طبق آیات قرآن: **أَنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ X وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ وَلَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ وَنَظَائِرُ آيَاتٍ، مِيزَانٌ وَمَحْوَرٌ حَقٌّ وَاصِلَةٌ وَوَأَقْبِعَتِ قِرَارَ دَاوُدَ؛ وَبَقِيَهُ آرَاءُ وَمَذَاهِبُ رَا بَا أَن مِي سَنَجِدُ، وَرُوشَنگَر مَوَارِدِ خَطَا وَاشْتِبَاهِ وَ مَغَالَطَةِ هَاي مَكْتَبِي وَ اِيْدِه هَاي اَنَان مِي بَاشَد.**

المیزان؛ پاسدار مکتب تشیع

علامه طهرانی (ره) دیگر از خصوصیات المیزان را تفسیر پاسداری از مکتب تشیع می‌داند که با بحث‌های دقیق و عمیق و نشان دادن مواضع آیات، این مهم را ایفاء کرده است. ایشان می‌افزاید: [المیزان] با لسانی رسا و بلیغ، بدون آنکه حمیت‌های جاهلی را برانگیزد، و آتش عصبیت را دامن زند؛ از روی نفس آیات قرآن، و تفسیری که قابل رد و انکار نباشد؛ و نیز به وسیله روایاتی که از خود عامه نقل شده، چون تفسیر **الذُّرِّ الْمُنْتَوِرُ** و غیره در هر موضوعی از موضوعات ولایی مطلب را روشن، و ولایت عامه و کلیه حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و ائمه طاهرين صلوات الله و سلامه عليهم اجمعين را برهانی و مبين می‌نماید.

و نیز نسبت به مفسرين عصری مصری عامه، بدون آنکه نامی از آنها برده شود مطلب آنها را نقل کرده و به موارد ضعف و تزییف آنها می‌پردازد؛ و مواقع خطا و اشتباه را مبرهن می‌کند. همچنین این تفسیر را در مسائل اخلاقی بطور مبسوط و در مسائل عرفانی بطور دقیق و لطیف با اختصار می‌گذرد و با یک جمله کوتاه، یک عالم علم را نشان می‌دهد و به لقاء الله و وطن اصلی، انسان را دعوت می‌کند. در این تفسیر، بین معانی ظاهریه و باطنیه قرآن، و بین عقل و نقل جمع شده و هر یک حظ خود را ایفاء می‌کنند.

طلوع المیزان در حوزه‌های علمی و مجامع علمی سراسر جهان

مؤلف «مهر تابان» با مطرح کردن این نکته که: این تفسیر به قدری جالب است و به اندازه‌ای زیبا و دلنشین است که می‌توان آن را به عنوان سند عقائد اسلام و شیعه به دنیا معرفی کرد، و به تمام مکتب‌ها

علامه آیت الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی رضوان الله علیه که از اقدم تلامذه مرحوم علامه طباطبایی است، در کتاب مهر تابان (یادنامه و مصاحبات تلمیذ و علامه، عالم ربانی علامه سید محمد حسین طباطبایی تبریزی) در خصوص روش تفسیری المیزان می‌گوید:

اما روش تفسیری علامه طباطبائی قدس سره، طبق روش تفسیری استادشان در عرفان و علوم باطنیه الهیه مرحوم آیت الله حاج میرزا علی آقای قاضی بوده است که تفسیر آیات به آیات است؛ یعنی مُفَاد و محصل آیه قرآن، از خود قرآن استنتاج می‌گردد. مرحوم آیت الله قاضی بدین سبب، تفسیری از ابتدای قرآن تا سوره انعام را نوشته‌اند، و به تلامذه خود این طور کتاب الهی را تعلیم می‌نموده‌اند. مرحوم استادمان حضرت علامه کراراً می‌فرمودند: ما این روش تفسیری را از مرحوم قاضی داریم. ایشان، یعنی علامه، در هنگامی که تبرییز بودند تفسیری بر قرآن کریم از اوّل قرآن تا سوره اعراف را نوشتند. البته تفسیری مختصر بود؛ و از روی همان تفسیر و نوشته‌های جمع آوری شده، به طلب تدریس می‌نمودند؛ ولی بعداً بنا شد تفسیری بطور تفصیل که شامل تمام نیازمندی‌های روز بوده، و جهات تاریخی و فلسفی و اخلاقی و بحث‌های اجتماعی و روانی در آن رعایت گردد؛ به سبک نوینی بنویسند.

خداوند این توفیق را نصیب ایشان نمود، و تفسیری بنام المیزان فی تفسیر القرآن در بیست مجلد نوشتند. شروع این تفسیر در حدود سنه ۱۳۷۴ و ختم آن در شب قدر (۲۳ رمضان) از سنه ۱۳۹۲ هجریه قمریه بوده است. و در عین نوشتن، به طلاب حوزه علمیه قم تدریس می‌نمودند و بسیاری از افاضل محصلین و طلاب از محضر درس ایشان بهر مند می‌شدند.

مزایای تفسیر المیزان بر سایر تفاسیر

علامه طهرانی (ره) مزایای تفسیر المیزان را بر سایر تفاسیر چنین بر می‌شمرد: اولین مزیت که مهمترین مزیت آن است، همان تفسیر آیات به آیات است؛ بدین معنی که قرآن را با خود قرآن تفسیر کند. چون طبق روایاتی که داریم: **أَنَّ الْقُرْآنَ يَقْسِرُ بَعْضُهُ بَعْضًا،** آیات قرآن همه از یک مبدأ نازل شده، و کلام واحدی است که سبقت و لحوق بعضی از آیات بر بعضی دیگر، دخالت در معنای کلی مستفاد از آیه ندارد. و بنابراین تمام قرآن در حکم یک کلام و یک خطابه‌ای است که از متکلم واحدی ایراد شده؛ و هر جمله از آن می‌تواند قرینه و مفسر هر یک از جملات دیگر آن بوده باشد. و بنابراین اگر در معانی بعضی از آیات خفائی به نظر برسد، با ملاحظه و تطبیق و تقارن با آیات دیگر که در این موضوع یا مشابه آن وارد است، این خفاء از بین می‌رود.

بنای این تفسیر بر این است که آیات را با خود آیات تفسیر کند، و معنای قرآن را از خود قرآن بدست آورد، و بر آن اساس معانی مستفاده از خارج سنجیده، و موافقت یا مخالفتش با قرآن مشاهده گردد؛ نه آنکه اول معنایی را که در ذهن است، آن را اصل و محور قرار داده و سپس سعی شود که آن معنی را با آیات قرآنی تطبیق دهیم؛ و به عبارت دیگر به قرآن قالب برزیم و تطبیق دهیم. کما اینکه بسیاری از تفاسیر بر این رویه بوده و در حقیقت تفسیر نیستند، بلکه تطبیق معانی ذهنیه و مدرکات خارجیه، یا علوم فلسفیه و علمیه و اجتماعیه و تاریخیه و روایات وارده با قرآن کریم است. و معلوم است که با روش تطبیق، به کلی آیات مفهوم و محتوا و اعتبار خود را از دست می‌دهد؛ زیرا هر یک از صاحبان علوم از نحوی گرفته تا فیلسوف، و عالم علوم تجربیه و طبیعیّه حتی اطباء و اهل هیئت و نجوم می‌خواهند علوم خود را بر قرآن فرود آورده، و از قرآن سندی و شاهدهی برای خود دریافت دارند.

و چه بسا بعضی از آنان تفسیرهای تمام بطور دوره، و بعضی تفسیرهای موضوعی در اینگونه امور نوشته‌اند. این گونه عمل، در حقیقت، قرآن را

و مذهب‌ها فرستاد؛ و بر این اساس آنان را بدین اسلام و مذهب تشیع فرا خواند، خاطر نشان می‌کند: کما آنکه خود بخود این مهم انجام گرفته و المیزان در دنیا انتشار یافته و در قلب پاریس و آمریکا رسیده، و به کشورهای اسلامی نسخ زیادی از آن ارسال شده و مورد بحث و تدقیق قرار گرفته است، و موجب فخر و مباهات شیعه و سرفرازی آنان در مجامع علمی گردیده است.

علامه طهرانی (ره) در خصوص ارزش ادبی المیزان می‌گوید: جالب اینجاست که این تفسیر در عربیت به قدری قوی و استوار است، و در حفظ قواعد ادبیت و انشاء مسلسل مطالب، رسا و محکم است که حتی تشخیص آن در نزد علماء و محققین عرب که اهل ادبیات بوده‌اند، مشکل است که بتوانند بفهمند نویسنده آن غیر عرب است، بلکه تا به حال از احدی نقل نشده است که بگوید: در این تفسیر قرآنی هست که نشان می‌دهد مؤلف آن ایرانی و یا زبان مادری وی ترکی آذربایجانی است و یا بطور کلی غیر عرب است.

در زمان حیات مرحوم آیت الله حاج شیخ محمد حسین کاشف الغطاء که استاد ادبیت و عربیت و فرید عصر در زمان خود بود، چون از نویسنده یک دوره معروف درباره ولایت که در عصر وی به تحریر آمده بود سؤال شد، در جواب فرموده بود: معلوم است آن را ایرانی نوشته است. و چون از مرحوم شیخ عبد الله سبیتی؛ داماد مرحوم سید عبد الحسین شرف الدین عاملی سؤال شد، در جواب گفته بود: معلوم است که آن را غیر عرب نوشته است؛ ولیکن از تفسیر المیزان چنین چیزهایی نقل نشده است.

ایشان با ذکر نمونه‌هایی از پایین آمدن سطح ادبیت و عربیت کتب مصنفه توسط علماء در عصر اخیر، خاطر نشان می‌کند: از حجّه الاسلام حاج سید محمد حسین فضل الله که در غازیه لبنان ساکن و از مشاهیر ادبیت عرب هستند نقل شده است که: **المیزان فی تفسیر القرآن** از نقطه نظر ادبیت و عربیت، جزء کتاب‌های معتبر ادبی در نزد جوانان و دانشگاہیان لبنان است....

تفسیر المیزان با قلم واحد بر روی کاغذ نوشته

می‌شد و مسوده و چرکنویس نداشت، و حتی تصحیح مطبعه‌ای آن هم توسط خود حضرت استاد علامه انجام می‌گرفت- **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ مَلَازِنَةُ عَرَشِهِ-**

جامعیت و تمانت تفسیر المیزان

علامه طهرانی (ره) با ذکر این نکته که این تفسیر در نشان دادن نکات دقیق و حساس، و جلوگیری از مغالطه کلمات معاندین، و نیز در جامعیت منحصر به فرد است؛ تاکید می‌کند: و حقاً می‌توان گفت: از صدر اسلام تا کنون چنین تفسیری به رشته تحریر در نیامده است. و استاد ما جامع علوم و وارث زبیر علماء حقّه بوده و مقام جامعیت را در مضممار این فنون و علوم حائز گردیده‌اند. **فَلَلَهُ دَرَّةٌ وَعَلَيْهِ أَجْرُهُ، فَأَمَّا أَنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ X فَرُوحٌ وَ رِيحَانٌ وَ جَنَّتْ نَعِيمٌ.**

ایشان می‌افزاید: این ناچیز با آنکه بیش از سی دوره از تفاسیر مهم شیعه و سنی را در دسترس و مورد مطالعه دارم، هیچ گاه مانند المیزان تفسیری دلنشین تر و لذت بخش تر و جامع تر ندیده‌ام. و گانّه با تفسیر المیزان بقیه تفاسیر کم و بیش منعزل می‌گردند، و جای خود را به المیزان می‌دهند. و در این حقیقت، این حقیر متفرد نیستم، بلکه بسیاری از علماء اعلام و متفکرین عظام و اهل بحث و تحقیق این مطلب را ارائه کرده‌اند و یا زمزمه آن را دارند.

توجه به المیزان در جهان اسلام

دوست و صدیق راستین و هم دوره طلبگی ما:

زعیم عالیقدر حاج سید موسی صدر خَلَصَهُ اللهُ مِنْ آيِدِي الْفَجْرَةِ وَ أَطَالَ اللهُ بَقَاءَهُ، از عالم وحید و نویسنده معروف و متضلع خبیر لبنان: شیخ جواد مغنیه نقل می‌کرد که او می‌گفت: از وقتی که المیزان به دست من رسیده است کتابخانه من تعطیل شده، و پیوسته در روی میز مطالعه من المیزان است.

علامه طهرانی (ره) از توجه مراکز علمی جهان اسلام به المیزان چنین حکایت می‌کند: جناب صدیق ارجمند حجّه الاسلام و المسلمین آقای حاج سید محمد علی آیت الله زاده میلانی درباره مرحوم استاد ما: علامه طباطبائی رضوان الله علیه گفتند: رئیس انجمن فرهنگی مصر: شیخ محمد فحّام و معاون او: شیخ شرباصی در مشهد مقدس نزد پدرم آمدند و از جمله سخنانشان این بود که: ما تفسیر المیزان را بهترین تفاسیر یافته ایم و تا جلد هجدهم آن را مطالعه کرده ایم و دو مجلد دیگر آن را نیافته ایم. و خیلی اشتیاق داشتند که از نزدیک، علامه طباطبائی را نیز ببینند، اما علامه طباطبائی در آن وقت در شهر مقدس مشهد نبودند؛ به خارج رفته بودند و لذا ملاقات حاصل نشد ولیکن مرحوم پدرم جلد نوزدهم و بیستم را تهیه و برای آنان به مصر فرستادند. این بود حکایت جناب آقای میلانی زاده.

و اما جناب محترم آیت الله آقای حاج شیخ محمد رضا مهدوی دامغانی همین مطلب را قبلاً برای حقیر بدین طریق بیان کرده بودند که: چون بین ایران و مصر روابط دوستانه برقرار شد و بنا شد روابط فرهنگی میان دو کشور برقرار شود، از طرف مصر شیخ محمد فحّام و شرباصی به ایران آمدند و از مجامع فرهنگی بازدید و با علماء ملاقات کردند. من یکی از شاگردان و معتمدان مرحوم آیت الله حاج سید هادی میلانی بودم؛ نزد من فرستادند و پیام دادند که: فردا اول وقت میل دارم شما را ملاقات کنم. من فردا اول وقت بحضورشان رفتم. فرمودند: دو نفر از شخصیت‌های مصر از طرف انجمن روابط فرهنگی ایران و مصر بناست نزد ما بیایند، شما هم در آن جلسه حضور داشته باشید؛ و از طرفی باید چیزی به آنها هدیه کنیم، شما چه چیز را مصلحت می‌دانید؟! من عرض کردم: دوره تفسیر المیزان؛ هم علمی است و هم کتاب شریف و معتبر، و مناسبت هم با این ملاقات دارد. ایشان فرمودند: به نظر من هم همین رسیده بود؛ و لذا یک دوره تفسیر از المیزان تهیه کردند که در وقت ملاقات به آنها هدیه نمایند. و از طرفی به نزد حضرت علامه طباطبائی هم پیغام دادند که ایشان هم در آن مجلس حضور بهم رسانند؛ ولی بجهت ابراز کسالت، علامه از حضور در مجلس خودداری کردند.

لزوم تدریس تفسیر المیزان در حوزه‌های علمی
 علامه طهرانی (ره) می‌گوید: این حقیر روزی به حضرت استاد عرض کردم: هنوز این تفسیر شریف در حوزه‌های علمی جای خود را چنانکه باید باز نکرده است؛ و به ارزش واقعی آن پی نبرده‌اند. اگر این تفسیر در حوزه‌ها تدریس شود، و روی محتویات و مطالب آن، بحث و نقد و تجزیه و تحلیل به عمل آید و پیوسته این امر ادامه یابد، پس از دوپست سال ارزش این تفسیر معلوم خواهد شد. در دفعه دیگری عرض کردم: من که به مطالعه این تفسیر مشغول می‌شوم، در بعضی از اوقات که آیات را به هم ربط می‌دهید و زنجیروار آنها را با یکدیگر موازنه، و از راه تطبیق معنی را بیرون می‌کشید؛ جز آنکه بگویم در آن هنگام قلم و حی و الهام الهی آن را بر دست شما جاری ساخته است، تعبیر دیگری ندارم!
 ایشان سری تکان داده و می‌فرمودند: این فقط حسن نظر است؛ ما کاری نکرده ایم.

ادامه از صفحه اول

تشکر کرد و قرآن را روی کتابهای خود گذاشت و به شوخی گفت: البته این هدیه یک فایده بزرگ دیگر هم دارد و آن اینکه ببینید قرآن ما شیعه‌ها، با قرآن شما برادران سنی، فرقی ندارد...! بعد داستان دیدار مرحوم "علال الفاسی" شخصیت اسلامی و مبارز معروف مراکش از ایران را یادآور شدم که در قم به هر کتابخانه یا کتابفروشی که رفتیم، دیدیم فقط سراغ قرآن می‌گردد... تعجب من وقتی افزون شد که در منزل استاد بزرگوارم، مرحوم علامه طباطبایی، پس از گفتگو با آن مرحوم، به بررسی قرآن مشغول گردید... بیرون که آمدیم گفتیم: "استاد! به نظر شما دنبال قرآن شیعه‌ها می‌گردید، چون هر کجا می‌رویم شما فقط به بررسی قرآن مشغولید؟" گفت: "احسنت! خدا لعنت کند استعمار فرانسه و مستشرقین غربی را که در شمال آفریقا شایع کرده‌اند قرآن شیعه‌ها با ما فرق دارد و من از روزی که به ایران آمده‌ام، در تهران مشهد، و قم، ده‌ها نوع قرآن را بررسی کرده‌ام و حالا می‌فهمم که نقشه آنها برای جدا کردن مسلمانان، تا چه حدی ردیالانه و مودیانه است! شیخ لیخندی زد و گفت: ولی ما در مصر این قبیل شایعات را هیچ وقت اهمیت نداده‌ایم.

از حال امام پرسید، گفتم الحمدلله خوب هستند و من تازه از ایران و دیدار ایشان برگشته‌ام. دعا کرد و گفت: "خداوند ایشان را یاری فرماید." بعد افزود: من هم تقریباً همسامان "امام" هستم، و به این "سرم" هم نگاه نکنید، آماده‌ام تا صبح بشنوم و حرف بزنم!

گفتم: اتفاقاً من برای همین آمده‌ام. خیلی با شما حرف دارم. شما از اندک یاران باقیمانده شهید شیخ حسن البنا هستید و از مدتها پیش می‌خواستم شما را از نزدیک ببینم و با شما رودررو، حرف بزنم و دردها را بشکافم و به پاره‌ای از موضع گیری‌های منتسب به شما، اگر صحت داشته باشد، حمله کنم و حقایق ایران پس از انقلاب اسلامی را با شما در میان نهم. ولی می‌دانید که سفر به مصر به صورت "دو طرفه" غیر مقدور بود، و تازه اگر هم می‌توانستم به قاهره بیایم، فکر نمی‌کنم نظام حاکم بر مصر، اجازه می‌داد که شما را ببینم! شیخ گفت: من در هر حال در خدمت شما هستم، خدا را شکر که این کسالت را وسیله قرارداد تا با شما دیدار داشته باشم...!

... دوباره به دیدار شیخ رفتیم... پیرمردی تکیه‌دار و شکسته... و گذشته از مرز ۸۳ سالگی، ولی آثار شکستگی در چهره وی، فقط ناشی از "مرور ایام" نبود، بلکه از ۲۰ سال زندان و شکنجه وحشیانه‌ی دوران سیاهی گواهی می‌داد که به نام سوسیالیسم و ناسیونالیسم و وحدت عرب (!!) بر مسلمانان مصر، عهد ناگواری را به یادگار گذاشت که هنوز هم "بقیه الشر" همان دوران مرحله تکاملی همان نوع ستم‌ها و شکنجه‌ها و فشارها را در حق نسل جدید همین مسلمانها، ظالمانه استمرار می‌بخشند... درست که نام "ناصر" به "سادات" سپس به "مبارک" تغییر یافته است، ولی نامبارکی سومی، کمتر از نامردی اولی و رذالت دومی نیست، چرا که همه سروته یک کرباسند... و وابسته، منتها روزی وابسته به غرب و روز دگر وابسته به شرق... و در حقیقت وابسته به هر دو که خود خوب می‌دانید چه می‌گوییم؟! ... به هر حال، با شیخ به گفتگو نشستیم، آماده حمله و انتقاد... شیخ تکرار کرد که از وضع من ناراحت نشوید، هر چه می‌خواهید مطرح کنید، آماده‌ام تا سه روز هم که لازم باشد توضیح بدهم تا موضع گیری ما در مسائل آنطور که واقعیت دارد، ثبت شود نه آنطور که دشمنان اسلام می‌خواهند منعکس کنند. آنچه را که در اینجا می‌خوانید، تقریباً آئست عمده آن گفتگو است و البته من در بعضی موارد موافق نظر

مرشد اخوان المسلمین چه می‌گوید؟

گفت و گوی استاد خسروشاهی با شیخ عمر التلمسانی

مسلمانان است و آن جنگ و کشمکش‌های موجود بین کشورهای عربی و اسلامی است.

البته امروز دشمنان اسلام ظاهر برخی نیت‌های بی‌آلایشی نسبت به بعضی از کشورهای اسلامی ابراز می‌دارند، ولی در واقع این‌ها سراسر نیرنگ و فریب است و در واقع آنها اسلام را آماج تیرهای خود قرار داده‌اند. و البته این موضوع یعنی هدف قرار دادن اسلام، محصول توطئه یهودیان امروز نیست، بلکه سابقه آن به جنگ‌های صلیبی و سال ۱۱۰۰ میلادی، یا کمی پیش از آن، بر می‌گردد در واقع از آن روز، استعمار کینه‌توز و دشمن اسلام در شکلهای مختلفی هجوم خود را آغاز نموده است. گاهی در قیافه نظامی و گاهی در شکل فرهنگی و فکری و احیاناً با چهره متمدنانه و حتی در قیافه سنتی! و عمدتاً تلاش و کوشش آنها برای سست کردن پایه‌های اعتقادی مسلمانان و دور ساختن آنان از اصول دینی خودشان بوده است و با کمال تأسف باید گفت که استعمارگران در این توطئه، موفقیت‌های بسیاری به دست آورده‌اند. و اگر مسلمانان به اصول اعتقادی خود چنگ زده بودند، هیچ نیرویی در جهان نمی‌توانست حتی یک وجب از سرزمین‌های اسلامی را غصب نماید.

با این توضیح روشن می‌شود که من برای اعاده حقوق از دست رفته به صاحبان واقعی آن، مذاکره را مردود نشمرده‌ام و این چنین امری، به طور مطلق، از لحاظ شرعی، نظامی، سیاسی و اقتصادی، هیچ مانعی در بر ندارد.

از طرف دیگر وقتی در مجله "الدعوه" به جهاد دعوت نمودم، در واقع هدفم آن بود که مسلمانان بدانند راه حل اساسی چیست و خود را آماده کنند و مستعد جهاد شوند.

پس به طور کلی آنچه که من فکر می‌کنم و در گفته‌ها یا نوشته‌ها آن را خاطر نشان ساخته‌ام، در چهارچوب تفکر فوق‌تر قرار دارد و اصولاً من در همه کارها و روشهای سیاسی، از روش پیامبر اکرم (ص) - در برخورد با یهود و مشرکین - استفاده می‌کنم. شما به طور حتم می‌دانید که در جریان صلح حدیبیه عمر بن خطاب خشمگین شد و بانااحتی گفت: "چگونه این حقارت را بپذیریم؟" و ابوبکر به او گفت: "بدان راضی باش و خود را تزکیه کن، این نظر رسول الله (ص) است که خداوندیاری دهنده او است." پس اگر گروهی می‌خواهند حرفهای مرا وارونه منعکس کنند یا در آن تشکیک روا دارند، این گناه من نیست.

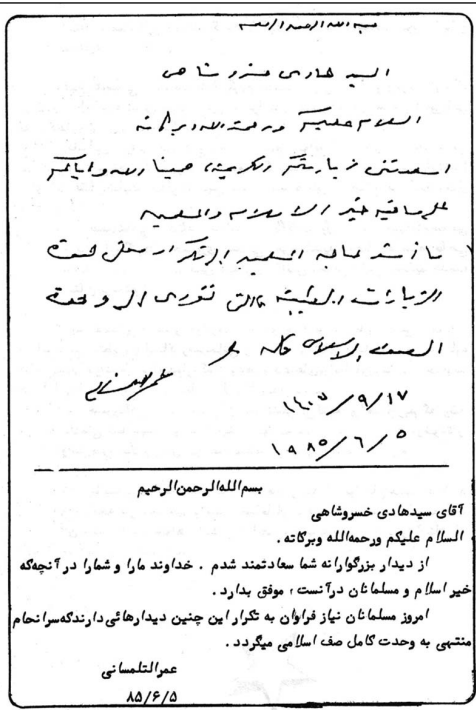
خسروشاهی: آیا می‌توانید پیرامون این مسأله، توضیح بیشتری بدهید؟

شیخ تلمسانی: اگر مسأله احتیاج به توضیح بیشتر دارد باید به جنابعالی بگویم که روزی نماینده شهر نیویورک در کنگره آمریکا که یک یهودی بود، نزد من آمد و گفت من برای حل مسأله فلسطین پیشنهادهایی دارم و نخستین پیشنهاد من آن است که اعراب و یهود دور یک میز و روی در روی هم بنشینند و به مذاکره بپردازند... وی گمان می‌کرد که من بلافاصله با این پیشنهاد مخالفت خواهم کرد، ولی وقتی دید من آن را رد نکردم، این موضوع برای او غیرمنتظره بود.

وی سؤال کرد: این مذاکرات بر چه پایه‌ای انجام یابد؟ من گفتم: چون شما این پیشنهاد را مطرح ساخته‌اید، اساس و پایه مذاکرات را هم شما باید توضیح دهید تا من بشنوم...! اساس مذاکرات نزد ما نیست، نزد شماست. شما پس از پایان جنگ جهانی اول "جامعه ملل" را به وجود آوردید و پس از جنگ جهانی دوم هم "سازمان ملل متحد" را پایه گذاری کردید و خود شماها گفتید که "حق هیچ کس به زور از او گرفته نخواهد شد. من چیزی بیشتر از این نمی‌خواهم. حقی که به زور در فلسطین گرفته شده پس بدهید. ما جز این حق، چیز دیگری نمی‌خواهیم.

او در پاسخ من گفت: بنابراین انگیزه‌ای برای این پیشنهاد نخواهد بود! گفتم چرا؟ گفت: دیگر وجود اسرائیل در این موضوع نمی‌گنجد! و باید آن

شیخ تلمسانی: من دوست دارم که با همه مردم صریح و آشکار سخن بگویم. البته من وقتی سخنی بر زبان می‌آورم، فقط خداوند را در نظر می‌گیرم و پس از آن، دیگر آنچه که این و آن بگویند، برای من مهم نیست. رضایت حق تعالی برای من کافی است و این یک نکته اساسی و مهم و کلی در زندگی من است. در مورد مذاکره با اسرائیل، اگر خوانندگان مجله الحوادث و ترجمه آن در یک روزنامه ایرانی، با دقت مصاحبه را می‌خوانند، می‌دیدند که تلمسانی مذاکره بر اساس استرداد حقوق از دست رفته به صاحبان اصلی وارد نمی‌کند، اگر این طور می‌شد، به

طور قطع دیگر نیازمند توضیح در این زمینه نبودیم. به نظر شما مفهوم بازگشت حقوق از دست رفته به صاحبان آنها چیست؟ یعنی اینکه "فلسطین" به صاحبان اصلی خود پس داده شود، پیامبر اکرم (ص) قانون مذاکره را برای ما تشریح فرموده است. مذاکره آن حضرت با یهود به هنگام ورود به مدینه و مذاکره با مشرکین در مسأله حدیبیه نشان می‌دهد که ما منع شرعی که از مذاکره در این قبیل مسائل جلوگیری کند، نداریم. واقعیت کنونی مرا وامی‌دارد بگویم، برای وصول به حق، باید به کتاب خداوند مراجعه کنیم: خداوند می‌فرماید: "وعدوا" خود را آماده سازید... یعنی پیش از آغاز نبرد خود را باید آماده کنیم. ما هم اکنون در مرحله آماده سازی هستیم. جوانان را تربیت می‌کنیم که به معالم و اصول دینی متمسک بشوند. آنها را تربیت می‌کنیم که بیدار و هوشیار شوند و همیشه در فکر و اندیشه خود مجسم بدارند که سرزمین اسلامی غصب شده‌ای داریم که دیر یا زود باید به صاحبان اصلی آن بازگردد و این چیزی است که اکنون مردم به آن روی آورده‌اند.

پس وقتی صاحبان حق احساس کنند که نمی‌توانند حق غصب شده خود را با زور و قدرت باز پس بگیرند باید خود را با سرعت برای روزی که بتوانند این حق را با زور پس بگیرند، آماده نمایند.

این حقیقت عقیده من در این زمینه است و هر چه که در مصاحبه‌ها و مقالات و نوشته‌های من در روزنامه‌ها آمده، بر همین پایه بوده و در واقع می‌تواند نشان دهنده علاقه شدید و میل و رغبت عمیق و بی‌حد من در لزوم اتحاد همه جهان اسلام در استرداد فلسطین باشد و اگر جوانان این نوشته‌ها را خوانده باشند و آنها را مورد ارزیابی و دقت قرار دهند، این آماده سازی‌ها هم آغاز می‌شود و البته دنیا اسلام پس از استرداد فلسطین، هر کاری که می‌خواهد انجام بدهد، آزاد است. ولی متأسفانه ما هم اکنون با مسائل بزرگی مواجهیم که در واقع خطری برای همه

شیخ نیستم ولی داوری را به عهده خواننده می‌گذارم. شاید او هم پس از خواندن محصول این گفتگو با من هم عقیده شود که خیلی زود، آن هم از راه دور، نباید درباره افراد و مسائل قضاوت کرد. بی‌جهت نیست که قرآن دستور تبیین در امور را می‌دهد و گرنه از روی جهل، قومی را متهم می‌کنیم و سپس جز خیل زیانکاران... و تازه مدرکمان هم گفته‌ها و نوشته‌های جاسوسان یا وسایل ارتباط جمعی غرب است یا فاسقانی بدتر از آنها در شرق... که بگذرم!

و یادم نرفته بگویم که دیدار و گفتگوی من با شیخ، به مثابه یک دیدار دیپلماتیک و یا گفتگوی "سفیری" با یک "مرشد عام" نبود، بلکه گفتگوی دو برادر مسلمان مصری و ایرانی است که هر دو - به تناسب سن - از سالیان دراز در مسیر یک نبرد گام نهاده‌اند... سخن آخر در مقدمه آنکه: حرکت اخوان المسلمین مصر، به رهبری شهید حسن البنا و سپس شهید سید قطب، بی‌تردید در تداوم راه سیدجمال الدین و محمد عبده و در استمرار و تحریک جنبش اسلامی مصر و جهان عرب، تا قبل از سرکوبی ناجوانمردانه آن به وسیله ناصر، نقش عمده و تعیین کننده‌ای به عهده داشت. ولی امروز، نمی‌توان گفت که رهبری بیداری اسلامی جوانان مسلمان مصر و دیگر کشورهای عربی را، همچنان به عهده دارد... این نکته‌ای است که امیدوارم برادران در رهبری "سازمان جهانی اخوان المسلمین" آن را درمدم نظر بگیرند و "حرکت تصحیحی" خود را برای جذب نیروهای فعال و جوان مسلمان در جهان عرب، آغاز کنند.

اگر امروز، رهبری اخوان در مصر، به همان گونه بود که در اندیشه و کردار شهیدین: حسن البنا و سید قطب تبلور داشت، بدون تردید مصر نه تنها از ذلت موافقت نامه ننگین کمپ دیوید رهایی یافته بود، بلکه امروز با پیروزی قطعی انقلاب اسلامی در آن، همدوش ملت مسلمان ایران، خود را برای رهایی حتمی قدس و فلسطین آماده می‌ساخت...

اگر رهبری حرکت اسلامی مصر، امروز به طور فعال در کنار مردم مصر قرار داشت و آنها را در همین قیام اخیر، هدایت می‌کرد و دیگر قشرهای جامعه مسلمان مصری را به قیام کنندگان مسلمان پیوند می‌زد، بدون تردید حاکمیت ارتجاعی مصر نمی‌توانست با قتل عام توده‌های میلیونی مسلمان مصر، قیام را سرکوب سازد، همانطور که شاه نتوانست کاری از پیش ببرد...

هدایت یک حرکت مردمی و تبدیل آن به انقلاب همه جانبه تنها از عهده آن گونه رهبری ساخته است که کلام را با عمل همگام سازد و با آگاهی بخشیدن هر چه بیشتر به مردم، و حرکت در پیشاپیش آنان، بتواند اعتماد توده‌های میلیونی را به خود جلب نماید. تجربه انقلاب اسلامی ایران می‌تواند الگوی خوبی برای رهبری حرکت اسلامی مصر باشد... و این انتظاری است که نه تنها ما، بلکه همه مردم مسلمان جهان، خواستار تحقق آن به وسیله پیشگامان نهضت اسلامی مصر می‌باشند...

به امید آن روز. و اکنون ترجمه گفتگوی ما را با شیخ می‌خوانید:

قم: سید هادی خسروشاهی

خسروشاهی: جناب شیخ! من مطالبی را می‌خواهم مطرح کنم ولی از شما فقط یک انتظار دارم و آن اینکه با صراحت اسلامی پاسخ دهید! در مجله الحوادث چاپ لندن، در نقل یک مصاحبه از شما نوشته شده است که شما "موافق مذاکره با اسرائیل" هستید! ولی در مجله "الدعوه" چاپ وین (اتریش) در یک مصاحبه دیگر، شما تصریح دارید که برای آزادی قدس، راهی جز جهاد و نبرد مسلحانه وجود ندارد. چگونه می‌توان این اظهارات متضاد را توجیه کرد؟

حزب وفد اظهار داشت که حزب وفد، یک حزب سکولاریستی به شمار نمی‌رود. وی به علاوه صریحاً خواهان تطبیق و پیاده شدن شریعت اسلامی گردید و در یکی از گردهمایی‌های حزب وفد، آقای وحید راقت نماینده حزب وفد اظهار داشت که حزب وفد یک حزب سکولاریستی نیست. از این رو، و پس از مشاهده این اظهارات، مانعی ندیدیم که نمایندگان ما از کانال حزب وفد وارد مجلس مصر شوند.

بدین لحاظ، ما عملاً وارد مجلس شدید و خداوند متعال خواست که ۱۰ نفر از نمایندگان اخوان به این مجلس راه یابند و خواستار اجرای احکام الهی شوند. از این رو این مسئله تناقضی ندارد. به ویژه آنکه رییس حزب وفد و نماینده آن رسماً اظهار داشتند که حزب وفد دیگر یک حزب سکولاریستی نیست و به علاوه خواهان تطبیق و اجرای شریعت اسلامی می‌باشند.

البته ما در تعمیم درخواست اجرای شریعت اسلامی بر دیگر احزاب مصر به موفقیت درخشانی نایل آمدیم. به طوری که همه احزاب مصری این خواسته را مدنظر قرار دادند و حتی حزب التجمع - حزب چپ مصر - در اعلامیه‌های انتخاباتی خود، تطبیق شریعت اسلامی را در بند اول اعلامیه خود گنجانند. البته می‌دانم که این موضوع در واقع نوعی فریب و نیرنگ است. اما آنچه برای من اهمیت دارد، آن است که جهان اسلام و به خصوص در داخل مصر، همه خواندند و مطلع شدند که همه احزاب مصری خواستار تطبیق و اجرای شریعت اسلامی می‌باشند. و معنی این موضوع آن است که اخوان المسلمین از سال ۱۹۲۸ که همواره اصرار بر تحقق این موضوع داشت، در مسیر حق، ثابت و تزلزل ناپذیر گام برداشته است.

البته باید افزود: که این موضوع باعث شد که،

ورود ما به پارلمان بدون مانع ارزیابی شود.

خسروشاهی: آیا اختلاف موجود میان شیعه و اهل سنت آن چنان بنیادین و اساسی است که می‌تواند به

مثابه مانعی در قبال تحقق وحدت اسلامی تلقی شود؟

شیخ تلمسانی: این را من همیشه گفته‌ام و چنانچه باقی باشد، باز تکرار خواهم نمود که اختلافات شیعه و اهل سنت بنیادین و ریشه‌ای به حساب نمی‌آید و شامل اصول دین نمی‌گردد. زیرا (لااله الا الله و محمد رسول الله) اهل سنت و شیعه را با هم در یک جا گرد می‌آورد. بنابر این با پذیرفتن مسئله فوق، اشکال در وجود اختلافات بر سر فروع و جزئیات، مهم نخواهد بود و به عبارت دیگر، اختلافات موجود تنها در جزئیات و فروع است و شامل اصول نمی‌باشد. به عنوان مثال، هیچکس نمی‌تواند بگوید که مثلاً نماز صبح سه رکعت است یا نماز مغرب چهار رکعت، اصول، اصول است و تغییر ناپذیر. به علاوه امتیاز و شاخصه اسلام، آن است که به ما آزادی کاملی به منظور به کارگیری عقل در استنباط احکام شرعی از دلیل‌های موجود داده است.

خسروشاهی: بنابر این آیا آنچه که یک مجله

عربی چاپ لندن (المجله وابسته به سعودی) از

قول شما نوشته که اختلافات موجود بنیادین و

اساسی است، نادرست به حساب می‌آید؟

شیخ تلمسانی: البته که نادرست است و آنچه اکنون پیرامون این مسئله بازگو کردم، در واقع اعتقاد من به این مسئله را تشکیل می‌دهد و به علاوه من عقیده و نظر خود را به منظور جلب رضایت مردم تغییر نخواهم داد، زیرا من فقط در پی کسب رضایت خداوند متعال هستم.

خسروشاهی: آیا آنهایی که به اختلافات

شیعه و اهل سنت در سخنرانی‌ها و کتاب‌ها یا

وسایل ارتباط جمعی خود دامن می‌زنند، در پی

تأمین خیر و مصلحت شیعه و سنی می‌باشند؟

شیخ تلمسانی: من از کسانی که به این مسائل دامن می‌زنند، دعوت کردم که از این شیوه پرهیز

کرده باشد. به خصوص که فاروق خواسته اخوان المسلمین را به خاطر حفظ و نگهداری تاج و تختش رد کرد و جمال عبدالناصر هم برای آنکه زمام امور را به تنهایی در دست داشته باشد آن را نپذیرفت و در دوران زمامداری سادات وی کوششی در جهت جلب حمایت اخوان المسلمین به عمل آورد، ولی چون ناموفق ماند، ضدیت با آنها را آغاز کرد.

اخوان المسلمین برخلاف دیگر احزاب و جمعیت‌های سیاسی، تاکنون از مشروعیت قانونی که دیگر احزاب دارند و قانون آنها را به رسمیت می‌شناسد، برخوردار نبوده است.

همه این مسائل در ذهن متبلور است. از درک اخوان دور نمانده و اخوان به خوبی می‌دانند که آنها، و فقط آنها، به تنهایی مورد هدف حمله حکومت‌ها هستند.

ولی علی‌رغم همه این گرفتاری‌ها، اخوان المسلمین علیه حکومت آشوب به پا نکردند و به کسی حمله نمودند و یا احیاناً به کسی تهمت نزدند. بلکه زبان و قلم اخوان همواره در راه دعوت به خدا پاک و مبرا ماند. به غیر از خدا، اخوان از کسی واهمه ای ندارند و به جز او، به کسی امید نمی‌بنند. ولی با این همه، حکومت‌ها مترصد هر فرصتی هستند که گاه را کوه و پشه را فیل جلوه دهند و هر آنچه را که روی می‌دهد به اخوان و یا کسانی که تربیت یافته اخوان هستند ولی امروز از آنها جدا شده‌اند، و همواره با حکمت و موعظه حسنه مردم را به سوی خدا دعوت می‌کنند، نسبت می‌دهند. با این تاریخ سراسر سفید و درخشان، اخوان المسلمین از تطبیق شریعت اسلامی سخن می‌گویند. و به منظور دستیابی به این خواسته، نه کنفرانس‌ها و نه تظاهراتی برپا کرده و نه نسبت به حکومت‌ها دشمنی ورزید، زیرا شیوه اخوان در دعوت به سوی خداوند، دستاوردهایی به دنبال داشته که هیچگاه، اقدامات خودسرانه و احساسات‌آشبین قادر به تحقق آن نبوده است.

از این رو، ما که امروزه خواستار تطبیق تدریجی شریعت هستیم، نه آن است که بخواهیم گذشته را نادیده انگاریم یا در عقیده خود تناقض داشته باشیم، بلکه ما بر همان شیوه دیرینه خود که نه تغییرپذیر و نه دگرگون شونده است، استواریم و در آن گام برمی‌داریم. زیرا این شیوه از سوی حکیمی نازل شده است که باطل، راهی در آن نمی‌تواند داشته باشد. ما، تمامی شرایط خارجی و داخلی خود را، به خوبی ارزیابی می‌نماییم و هیچ دولتی راه هر دولتی که باشد - وادار به ارتکاب اعمال ناپسند یا عدم ارزیابی نتایج عملکردهای خود، نخواهیم کرد. اگر ما این درخواست‌ها را از دولت‌ها مطالبه می‌نماییم و در مطالبات خود بسیار اصرار می‌ورزیم، آیا نباید به منظور تضمین موفقیت طرح خود، شریعت خداوند را اولاً بر خود تطبیق و پیاده کنیم و آنگاه خواستار تطبیق و اجرای آن در جامعه شویم؟ یعنی درست به شیوه‌ای که رسول خدا (ص) و خلفای راشدین او بدان عمل نمودند.

خسروشاهی: با آنکه حزب وفد خواهان یک

حکومت سکولاریستی است (جدایی دین از

سیاست) و اخوان المسلمین خواستار برقراری

حکومت اسلامی هستند، همکاری میان وفد و

اخوان را چگونه توجیه می‌نمایید؟

شیخ تلمسانی: قبلاً اشاره شد که ما با آرامی به سوی هدف پیش می‌رویم و جلوتر از رویدادها حرکت نمی‌کنیم. شهید حسن البنا عقیده داشت که حضور اخوان

در مجلس مردم (پارلمان مصر) شاید اثراتی را به دنبال داشته باشد. و برای همین بود که شهید البنا

دو بار در انتخابات شرکت جست و البته واضح بود

که دولت‌ها مانع موفقیت وی شوند. ما در برهه

اخیر، همه راه‌ها را به روی خود بسته دیدیم و هیچ

راهی برای ابراز نقطه نظرات خود نداشتیم به اطراف

خود نگاهی انداختیم و وضعیت احزاب را مورد

بررسی قرار دادیم و به این نتیجه رسیدیم که حزب

وفد، در مقایسه با احزاب دیگر، کمتر متعرض

اخوان المسلمین شده است.

نه کسی را بازداشت یا شکنجه نموده و نه اموال

اخوان را مصادره کرده است و هنگامی سخن از

همکاری ما و آنها رفت که قواد سراج الدین رییس

ساختند. ولی ما مقاومت کردیم و من در یکی از سرمقاله‌های مجله الدعوة "خاطر نشان ساختم که کلیت پروسه عادی سازی روابط با اسرائیل شر است و بدی. و در همین زمینه بیست دلیل هم ارائه نمودم و هنگامی که با سادات در یک مرکز خیریه روبرو شدم. از انگیزه مخالفت با موافقتنامه صلح سؤال کرد که به او توضیح دادم از نظر سیاسی من با موافقتنامه کاری ندارم. زیرا من از دورترین مردم نسبت به سیاست به معنای متداول و رایج آن می‌باشم. مخالفت من با موافقتنامه از دیدگاه اسلامی است. زیرا اسلام نمی‌پذیرد که مسلمانی به غصب سرزمین متعلق به مسلمانان از سوی غیر مسلمان گردن نهد و به آن اعتراف نماید. به علاوه، چنانچه یک سرزمین اسلامی غصب شود، بر همه مسلمانان چه زن و چه مرد، واجب است که به جهاد و دفاع برخیزند. بطوری که زن بدون اجازه شوهر و بنده بدون اجازه

صاحبش می‌تواند به این امر قیام کند. ما از اینکه خود سادات سرانجام در برخی از گفتگوهای مطبوعاتی خود، اعتراف نمود که اسرائیل روح و متن موافقتنامه صلح را زیر پا نهاده است، احساس رضایت قلبی و دینی می‌نماییم و مسئولین بعدی به همین موضوع اشاره نمودند. وانگهی، آیا پس از موضع اسرائیل در قبال مسئله "طابا" و پروسه یهودی کردن کرانه غربی و غزه و جولان و پس از تجاوز و اشغال جنوب لبنان و ارتکاب اعمال وحشیانه در صبرا و شاتایلا، آیا باز هم دلیل واضح‌تر دیگری باید در مورد به اصطلاح صلح طلبی اسرائیل، جستجو کنیم؟

البته ما ادعا نداریم که گذشت روزها، هوش و ذکاوت ما را ثابت کرده و یا احیاناً صحت نظریه ما را در مورد موافقتنامه صلح آشکار نموده است. بلکه گذشت روزها فقط این نکته را ثابت کرده است که ما آئینی داریم که اگر به آن چنگ بزنیم و بدان متمسک شویم، ما را به بهترین راه‌ها، هدایت خواهد نمود. و علی‌رغم وضعیت کنونی جهان اسلام و علی‌رغم جنگی که نیروهای ایران و عراق را به فرسایش کشانده و ایالات متحده و شوروی‌ها و اسرائیل پشت سر آن قرار دارند. من اطمینان دارم که چنانچه مسئولان مسلمان این منطقه، احکام خدا را به اتفاق یکدیگر اجرا کرده و متحد شوند، به آسانی می‌توان سایه این بحران را از کشورهای مسلمان برطرف ساخت. ولی همیشه آنچه که ما به آن رغبت داریم، به آسانی و سهولت قابل حصول نیست. ولی با وجود این، اطمینان و توکل کامل ما به قدرت خداوند، تزلزل ناپذیر است. البته اگر به سوی او برگردیم.

خسروشاهی: در این ایام، در مصر پیرامون

تطبیق شریعت اسلامی جدالی برانگیخته شده است

و شما از قدیم از ماندن این تطبیق احکام شریعت بوده

اید، ولی اخیراً شنیدیم که شما موضع خود را

عوض کرده و خواستار تطبیق تدریجی آن شده اید،

این موضع‌گیری خود را چگونه تفسیر می‌کنید؟

شیخ تلمسانی: بحثی نیست که اخوان المسلمین اولین گروهی بود که از آغاز فعالیت و حرکت خود، در سال ۱۹۲۸، خواستار تطبیق شریعت اسلامی در کشور مسلمان مصر شد. و هیچ کس نیست بلاهایی را که از همان سال، به خاطر مطالبه تطبیق شریعت، بر سر اخوان آمد، فراموش

رانندیده گرفت! به او گفتیم: آیا شما می‌توانید زخمی را که در بدن دارید و باعث شده که با تب و بیماری همدم شوید واز خوردن و آشامیدن باز بمانید، فراموش کنید؟ ما نمی‌توانیم اسرائیل را فراموش کنیم. این زخمی است که در عمق دل‌های ما بوجود آمده و همواره، از آن خون می‌چکد.

به اینجا که رسیدیم او از من پرسید: با "جهاد" چطورید...! جالب بود که یک یهودی از من درباره جهاد می‌پرسید، گفتیم: اگر می‌خواهید از جهاد در اسلام و چگونگی آن به منظور آزادسازی قدس اطلاع پیدا کنید، باید ده تا پانزده جلسه با شما بنشینیم تا من کیفیت جهاد و جزئیات آن را برای شما شرح می‌دهم تا بدانید که جهاد مسلمانان قتل و کشتار و آواره ساختن نیست... جهاد، دارای اصول و شرایط بوده و پایه‌های ویژه و انگیزه‌های خاص و هدف‌های والایی دارد که هر کدام نیاز به بحث و بررسی دارد... گفت: من فردا باید به مسافرت بروم. به او گفتیم بنابراین فرصتی برای بحث کامل در این زمینه وجود ندارد. و در هر حال من از اینکه خداوند متعال آگاه و مطلع است که چه چیزی در نیت و قلب خود دارم، خوشنودم و همین برای من کافی است.

خسروشاهی: خوب استاد! آیا می‌توان تصور کرد که اسرائیل با مذاکره حق را به صاحبان آن پس می‌دهد؟ اگر این طور بود که تجاوز و غصب حق دیگری پیش نمی‌آمد؟

شیخ تلمسانی: نه، اکنون نمی‌توانیم این را تصور کنیم. زیرا که همه امکانات قدرتهای مادی کره زمین، آمریکا، شوروی، انگلستان و فرانسه در کنار اسرائیل قرار دارند و از آن حمایت می‌کنند.

در چنین شرایطی ما باید بیاندیشیم. مسلمان باید زرنگ و باهوش باشد و مسائل را با تدبیر و دقت بررسی و حل کند. مسئله فقط با شعار و ریسک به جایی نمی‌رسد. نمی‌توان بی‌گدار به آب زد! و به مشکلات به صورت مسائل کم‌اهمیت و متهورانه و با هیجان نگریست. مسئله عمده و مهم برای یک مسلمان آنست که چگونه از تنگنایی که در آن بدام افتاده رها شود. آن هم در حالی که نه از قدرت خاصی برخوردار است و نه قدرتهای جهانی را به رسمیت می‌شناسد.

به نظر من، مسلمانان همانطور که قرآن مجید می‌فرماید: الَّذِينَ ظَلَمُوا انْفُسَهُمْ بِخُدْسِهِمْ رَواداشته‌اند. چون از خداوند دور شده اند و اگر آنها به دستورات الهی عمل می‌کردند، بدون شک دچار وضعیت کنونی نمی‌شدند.

به هر حال شیوه و روش مسلمانی که در صدد رهایی از تنگنایی می‌باشد، باید همین باشد، یعنی در حالی که از اقدامات غیرعقلانی و تضییع وقت و اتلاف نیروها دوری می‌جویند، باید به فکر آمادگی کامل و کسب صلاحیت‌های لازم برآید.

شاید گفته شود که دشمنان اسلام هرگز اجازه نخواهند داد که ما برای روز نهایی و کسب پیروزی آمادگی لازم را پیدا کنیم، ولی من در پاسخ این قبیل افراد می‌گویم: ما مرد هستیم و آنها هم مرد.

ما بر خداوند متعال توکل می‌کنیم و در راه اسلام گام برمی‌داریم و خداوند رهروان راه خود را پیروز می‌گرداند. زیرا مسئله، مسئله کثرت جمعیت و فراوانی سلاح نیست. چه بسا گروه اندکی به یاری و اذن خداوند، بر گروه بی‌شمار غلبه یابند.

خسروشاهی: از توضیح شما متشکرم. در واقع

شما هوادار نبرد برای آزادی قدس، همراه با آمادگی

لازم هستید. در همین رابطه بی‌مناسبت نخواهد بود

اگر موضع‌گیری اخوان را در قبال موافقت نامه

کمپ دیوید و پروسه عادی سازی جریان اسرائیل

در مصر و به تدریج در جهان عرب، بیان نمایید؟

شیخ تلمسانی: ما از هنگامی که نخستین اثرات

و پیامدهای شوم این اقدام آشکار و علنی شد، به

شدت در مقابل سادات ایستادیم و در همین رابطه،

ما اقدام سادات به مسافرت به قدس و امضای

موافقتنامه کمپ دیوید و صلح در خاورمیانه را با

کمال جرأت و شهامت و صراحت و وضوح رد

کردیم و با آن مخالفت ورزیدیم.

قلم به دستان و دار و دسته سادات ما را به بی

سوادی سیاسی و جنگ طلبی و نفرت از صلح، متهم

کنند. و آن را کنار بگذارند، زیرا فقط اسرائیل از این موضوع سود می برد و مسلماً آن که در این باره چیزی نوشته و آن کسی که ضد او چیزی نگاشته شده، نفعی در این کار ندارد.

و من به عنوان یک مسلمان، آرزو دارم که جهان اسلام وحدت کلمه داشته باشد. و هر که را که به تفرقه و انشعاب و از هم گسستگی مسلمانان دامن می زند، محکوم می کنم.

حدیثی از رسول اکرم (ص) نقل شده است که می فرماید آیامک و افساد ذات بینکم فانها الحالقه لا اقول تخلق الشعر ولكن تخلق الذین: (از تفرقه و انشعاب و فساد میان خود بپرهیزد که به درستی زداينده است. نمی گویم که موی سر را می زدايد، بلکه ریشه دین را از ته می زدايد).

چرا میان خود فساد و تفرقه به وجود آوریم؟ چرا به گفت و شنود و مناقشه و اظهار رأی نپردازیم؟

بخاری و مسلم و بسیاری از امثال آنان، از عمق جهان اسلام یعنی ایران و ماوراءالنهرین (یعنی جمهوری های اسلامی شوروی) پا به صحنه نهادند و همچنانکه قبلاً گفته ام، فقه شیعه جهان اسلام را از جنبه فکر و اندیشه غنی و بارور ساخته است.

خسروشاهی: مشهور است که شهید حسن البنا، نقشی عمده در تأسیس "جماعه التقریب بین المذاهب الاسلامیه" در قاهره داشته است، آیا اخوان هنوز به این مسأله توجه دارد؟

شیخ تلمسانی: چنانچه شرایط اجازه می داد که زمان به همان ترتیبی که در دوران شهید امام البنا بود به پیش برود، بی گمان گام های مهمی پیرامون مسأله نزدیک سازی مذاهب اسلامی برداشته بودیم. ولی در طول این مدت، چنان بودیم که وقتی از یک بلایی جان سالم بدر می بردیم به بلای دیگری دچار می شدیم. البته خداوند متعال می داند که اگر در میان اخوان المسلمین افراد مخلص نبودند، "جماعه التقریب" از همان اوایل و آغاز حرکت خود پراکنده می شد و نشانی از آن باقی نمی ماند و فقط در تاریخ از آن یاد می شد، ولی خداوند می داند که برخی از آنها مخلص و هدف جو هستند.

خسروشاهی: پیام شما به کسانی که بین شیعه و سنی اختلاف ایجاد می کنند ویا به اختلافات قدیمی دامن می زنند، چیست؟

شیخ تلمسانی: من به همه نصیحت می کنم که از این کار بپرهیزند و توجه خود را به وحدت کلمه معطوف سازند.

خسروشاهی: آیا دیدار شهید نواب صفوی از مراکز اخوان المسلمین را که پس از قیام افسران در مصر انجام گرفت، بیاد می آورید و آیا مطلبی پیرامون این دیدار دارید؟

شیخ تلمسانی: به خاطر دارم که در منزل استاد سعید رمضان که هم اکنون در ژنو اقامت دارد، با شهید نواب صفوی ملاقات کردم و در او غیرت و حمیت را مشاهده نمودم...

خسروشاهی: در رابطه با سخنان شیخ صلاح ابواسماعیل "در کنفرانس عراق که حتماً شما از محتوای آن مطلع شده اید چه می گوید؟ مشهور است که شیخ صلاح ابواسماعیل نماینده اخوان در پارلمان مصر بحساب می آید. آیا وی نماینده اخوان المسلمین در پارلمان مصر بعلاوه در کنفرانس بشمار می رود؟ علاوه بر این آیا سخنان وی در عراق، در واقع دیدگاه اخوان المسلمین در قبال مسأله جنگ و دیگر مسائل مطروحه، به حساب می آید؟

شیخ تلمسانی: در یک کلمه که فکر می کنم افزون بر آن چیز دیگری لازم نباشد، باید بگویم: استاد صلاح ابواسماعیل آنچه که در کنفرانس عراق گفته، فقط دیدگاه و عقیده شخصی او بوده است و بس.

خسروشاهی: در رابطه با مسأله جنگ عراق

علیه ایران، (با توجه به این که عراق آغازگر تجاوز بود) و مسأله مهم دیگر که بمباران شهرهای بی دفاع و استفاده از سلاحهای شیمیایی علیه مردم و سربازان توسط عراق می باشد نظر شما چیست؟
شیخ تلمسانی: نظر من در این زمینه، در واقع نظر هر مسلمانی است که خواهان تحقق صلح و پیدایش مناسبات حسنه بین همه مسلمانان، و در سراسر روی زمین است. بی تردید جنگ مسلمانان علیه یکدیگر را نمی توان تأیید کرد پیامبر(ص) فرمود: "آن سیب المسلم فسوق و قتاله کفر" - دشنام دادن مسلمان فسق و جنگ با کفر است -

با توجه به این نکته، من ازجنگ عراق و ایران به هیچ وجه نمی توانم خوشنود باشم. اما در خصوص اینکه چه کسی آغازگر جنگ بود این یک مسأله ساخته ایران یا من یا هیچ کس دیگری نیست. همه دنیا می داند که عراق تجاوز را آغاز کرد و این موضوع تازه ای نیست که من به آن تصریح کنم و تاریخ، رویدادها را آنطور که رخ داده بازگو خواهد کرد.

و البته من از صمیم قلب آرزو دارم که زمامداران جهان اسلام، به منظور پیشگیری از ضعف و ناتوانی آینده مسلمانان در این مسأله دخالت کنند و آن را پایان بخشند. زیرا که ارتش ایران و عراق دو ارتش نیرومندی بودند که اسرائیل شدیداً از آنان بیم و هراس داشت و باید از تضعیف آنها جلوگیری کرد...

خسروشاهی: اجازه بدهید با صراحت از شما بپرسم که شما چگونه هم بعثی های عقلی و هم مردم مسلمان ایران را مؤمن می دانید؟ اگر میان دو گروه مؤمن جنگی به وقوع بپیوندد سخنان شما می تواند صحیح باشد. ولی جنگ کنونی، جنگ میان گروهی مؤمن و گروهی غیر مؤمن است. کتابها و نشریات بعثی ها که در دسترس همگان قرار دارد، صحت این امر را ثابت می کند...

شیخ تلمسانی: در واقع من از چگونگی گفتگو و سلسله سؤالات شما پیش بینی می کردم که سرانجام به این مسأله برسیم! باید بگویم وضع کنونی جنگ بسیار خونبار است و بی شک شما می دانید که هر مسلمانی، خیر و نیکی را نه فقط برای مسلمانان، بلکه برای همه مردم جهان می خواهد. اگر در عراق یک حکومت بعثی روی کار است، ولی باید توجه داشت که مردم عراق، مردمانی مسلمان هستند و من آرزو و امید دارم که هر دو ملت در صلح و آرامش باشند و بدور از هر چیزی به سر ببرند که باعث رخت برستن خیر از هر دو ملت می گردد و من از شما خواهش می کنم که بیشتر از این در این موضوع بحث نکنیم!

خسروشاهی: البته ما پیش از جنگ و در حین جنگ و بعد از جنگ، در کنار ملت مسلمان عراق قرار داشته و قرار خواهیم داشت و باید به اطلاع شما برسانم که ما در طول جنگ، به منظور مصون داشتن خون مردم بیگانه، از بمباران شهرهای عراق خودداری ورزیدیم و این در حالی بود که بسیاری از شهرهای عراق در تیررس توپخانه های ایران قرار داشتند.

و انشاءالله پس از پیروزی سربازان اسلام، ما به ملت مسلمان عراق در بنای عراق اسلامی نوین، با تمام امکاناتی که داریم، کمک و مساعدت خواهیم نمود.

به هر حال و طبق میل شما درباره این موضوع دیگر صحبت نمی کنم و به مسائل دیگر می پردازیم: وسایل ارتباط جمعی جهانی یا صهیونیستی، رویدادهای ایران را به گونه ای منعکس ساخته اند که گویا در ایران قتل عام ها و اعمالی مخالف اسلام به وقوع پیوسته است و سه سال پیش، در مجله المصور خواندم که شما مسائل جاری ایران را صحیح و درست نمی دانید و در برابر خبرنگار، پاسخ شما بر عدم حمایت از جریانات ایران استوار بود. آیا می توان به وسایل ارتباط جمعی جهانی اطمینان داشت؟ به خصوص آنکه به مجله اذعوه "چاپ اتریشی اظهار داشته اید که پیرامون اخبار و اوضاع ایران، مطلقاً نمی توان به روزنامه ها اطمینان داشت؟

شیخ تلمسانی: در واقع من همان وقت منظور خبرنگار را از طرح سؤال درک کردم. صهیونیسم

جهانی بر وسایل ارتباط جمعی جهانی تسلط دارد و آن را در جهتی که مخالف دیدگاه های ماست، اداره می نماید و این وسایل ارتباط جمعی، رویدادهای ایران را به طور وارونه منعکس می نمایند. بدین لحاظ، چنانچه من اخبار و تحلیل های منتشره رسانه های گروهی را باور کنم و متکی بر آن به داوری بپردازم، به واقع، داوری من غیر شرعی خواهد بود. زیرا رسول خدا(ص) به هنگامی که شخصی در صدد شهادت دادن بود، او را به خارج از مسجد برد و به خورشید اشاره کرد و فرمود: به گونه ای که خورشید را می بینید، گواهی و شهادت بدهید. پس من به آن خبرنگار باید گفته باشم که شما نخست مرا به ایران بپرید، آنگاه از نقطه نظر من پیرامون وضع ایران سؤال به عمل آورید. و این که آیا کشتارهایی به وقوع می پیوندند یا نه و اینکه آیا آنها را به چشم دیده ام، یا نه؟ بدین لحاظ، چنانچه بر مبنای ادعای وسایل ارتباط جمعی، پاسخ دهم که در ایران کشتارهایی وجود دارد، و یا کارهای خلافی انجام گرفته است، نادرست به حساب می آید.

خسروشاهی: استاد، من از شما دعوت می کنم که به ایران تشریف بیاورید و هر مدتی که مایل هستید در آن به سر بپرید!

شیخ تلمسانی: این آرزوی من است. البته من از یک سال پیش ویزای ورود به ایران را گرفته بودم و قرار بود با بانو زینب الغزالی به ایران بیایم. ولی متأسفانه از مسافرتان به ایران جلوگیری کردند!

خسروشاهی: در هر صورت هر وقت آمدید، ما در انتظار شما هستیم و ایران اسلامی در واقع کشور خود شما است.

استاد نکته ای به خاطرم رسید که بی میل نیستم توضیحی هم درباره آن بیان کنید: شما چگونه می توانید بگویید "خداوند سادات را رحمت کند؟ چگونه از خداوند برای ساداتی که به همه شما و همه مسلمانان ظلم و ستم روا داشت و آنها را با انعقاد موافقتنامه کمپ دیوید به ذلت و خواری کشاند، طلب رحمت می نمایم؟

شیخ تلمسانی: من گفته ام که خداوند مرا و او را رحمت کند. تفاوت میان این که بگویم "مرحوم فلانی" و آنکه خداوند مرا و او را رحمت کند، این است که "مرحوم" در واقع داخل در رحمت خداوند متعال شده است، اما معنای این که خداوند مرا و او را رحمت کند، آن است که ما در انتظار رحمت خداوند به سر می بریم. علاوه بر این، در شب فوت جمال عبدالناصر، برادران ما که همگی در زندان به سر می بردیم، در ساعت ۱۲مرا از خواب بیدار کردند و اظهار داشتند که جمال عبدالناصر فوت کرد. اولین کلمه ای که بر زبانم رانده شد این بود که "خداوند او را رحمت کند. برادران اعتراض کردند و گفتند: چگونه این حرف را می زنی؟ پاسخ دادم که خداوند او را رحمت کند و افزون بر این، نمی توانم چیزی بگویم. البته همه دنیا می داند که جمال عبدالناصر بلایی بر سر اخوان المسلمین آورد که هیچ انسانی حاضر به ارتکاب آن نبوده است. سادات هم همین شیوه را دنبال کرد.

بدین لحاظ چنانچه من برای عبدالناصر و سادات طلب رحمت می کنم و خداوند هم قادر است آنها را مورد رحمت قرار دهد، در واقع برای آن است که من هم شامل رحمت خداوند بشوم که همه چیز را در بر گرفته است. وانگهی همه ما مکلف به دعا هستیم.

خسروشاهی: در رابطه با مسأله افغانستان از موضع گیری شرافتمندانه اخوان در قبال این مسأله مطلع هستیم. آیا گامهای مثبتی در جهت پشتیبانی از مجاهدین افغانی برداشته اید؟

شیخ تلمسانی: قبل از هر چیز، مایلم بگویم که افغانستان قربانی دیگری از سری قربانیان دسیسه های و توطئه هایی است که به وسیله آمریکا و شوروی علیه جهان اسلام چیده می شود. علاوه بر این، توافق و هماهنگی تام و کاملی از پیش بین دو ابر قدرت بر سر تجاوز و اشغال افغانستان به وجود آمده بود و اعتراضات ظاهری آمریکا و کشورهای دنیاله رو آن، و برخوردهای بی ارزش آنها، در واقع به مثابه پاشیدن خاکستر به چشمها! به حساب می آید. و شدیداً، متأسفیم از اینکه بعضی از مصریها چه مسلمان و چه مسیحی، در قبال این رویداد بسیار

خطرناک، سکوت اختیار کردند. گویی که این مسأله ربطی به آنها ندارد. علاوه بر این، سازمان آزادی بخش فلسطین، در قبال اشغال و غصب افغانستان یک موضع منفی اتخاذ کرده است. اما اخوان المسلمین در این زمینه یک موضع گیری مثبت و عملی داشت. اخوان المسلمین کنفرانسی در دانشگاه الازهر برگزار نمود که بسیاری از رهبران در آن شرکت جستند. و علاوه بر این اخوان المسلمین از مردم خواست تا داوطلبانه به منظور نجات افغانستان، به جهاد گسیل شوند.

جوانان به دعوت اخوان المسلمین پاسخ دادند و به مقر مجله اذعوه آمدند و اسامی و آدرس خود را ثبت نمودند. ولی اخوان به عللی که خارج از دامنه قدرت آنها بود، قادر به تسهیل خروج داوطلبان از مصر نشد! این راه هم اضافه نمایم که در کنفرانس فوق الذکر خاطر نشان ساختم که مسؤولین مصری به ما خبر دادند که آنان به مجاهدین افغانستان اسحله می دهند. من به واقع، نمی دانم که آیا این خبر به طور عملی اجرا شده است یا اینکه من وسیله ای برای اعلام خبر غیر صحیح و نادرست بوده ام؟ ولی به هر حال، چنین جریانی عملاً به وقوع پیوست. علاوه بر این، آن گروه هایی از اعضای اخوان المسلمین که در خارج از مصر به سر می برند، هنوز پول و دارو و پزشکی و بیمارستانهای سیار و دیگر نیازهای مورد لزوم را در اختیار مجاهدین افغانستان قرار می دهند. و الحمدلله با همین کمکهای ناچیز، مجاهدین افغانستان توانسته اند در برابر امکانات و مقدرات کشوری به رویارویی برخیزند که یکی از دو ابر قدرت جهان به حساب می آید. نیاز به بازگو کردن همه واقعتهای این امر، ندارم، زیرا فقط خداوند می داند که مجاهدین افغانستان چه سختی ها و دشواریهایی در راه نجات افغانستان متحمل می شوند.

خسروشاهی: با تشکر از پاسخهای صریح و روشن شما که در واقع متوقع چنین پاسخی از جناب عالی بودیم. هدف ما هم از این ملاقات، فقط رضای خداوند بود و دعای خیر ما متوجه اسلام و مسلمانان است. البته یک نسخه از نوار این گفتگو را نزد من و نسخه دیگر نزد برادرمان یوسف خواهد ماند. و بستگی به نظر جنابعالی دارد که محتوای این نوار به منظور استفاده مسلمانان، منتشر گردد یا آنکه جزو اسناد شخصی من در ایران بماند؟

شیخ تلمسانی: خدمت شما بگویم که مثلی در زبان عربی وجود دارد که می گوید: مادامی که سخن خود را بر زبان نراندی اختیار آن در دست توست و زمانی که از دهان بیرون رفت، دیگر قابل مهار نیست! بنابراین، وقتی من هیچ سخنی نگویم، به واقع آن سخن در اختیار من خواهد بود ولی وقتی آن را بر زبان راندم دیگر مهم نیست که منتشر شود یا نشود! برای من فقط رضایت خداوند مهم است. شما هر طور که صلاح می دانید، عمل کنید

خسروشاهی: استاد دیشب در ملاقات اول، از سلامتی امام خمینی و برادران کارگزار جمهوری اسلامی، جویا شدید. چنانچه پیام خاصی داشته باشید، من در حین دیدار با آقایان، حاضرم آن را مستقیماً خدمت ایشان برسانم؟

شیخ تلمسانی: بسیار خوشوقتم که درودهای مرا به امام خمینی و حضرت استاد شیخ منتظری و استاد رفسنجانی و استاد خامنه ای برسانید. من درباره آنان بسیار خوانده ام و امیدوارم که درودها و دعاها مرا به آنان برسانید. خداوند همه آنان را موفق گرداند و جهان اسلام را بیدار نماید.

خسروشاهی: بار دیگر از شما تشکر می کنیم و امیدواریم که وضع سلامتی شما بهبود یابد تا اینکه بتوانیم شما را در ایران، کشور خودتان و سرزمین اسلام و سرزمین همه مسلمانان جهان، ملاقات نمایم.

شیخ تلمسانی: انشاءالله آرزو خواهد رسید که مرا با رحمت یاد کنید و چنانچه درباره خیر و منفعت مسلمانان با هم سخن گفتیم، نتیجه خوب آن حتماً بدست خواهد آمد. از این رو، نتیجه این ملاقات را انشاءالله در آینده خواهید دید...

انتخاب حجت الاسلام والمسلمین

مبلغی به عنوان رئیس جدید

دانشگاه مذاهب اسلامی

حجت الاسلام والمسلمین احمد مبلغی که به عنوان رئیس جدید دانشگاه مذاهب اسلامی انتخاب شده است، در پیامی دستور کار جدید این دانشگاه را ایجاد کرسی های فقه مقارن با رویکردی کارآمد و بین المللی ذکر کرد.

بر اساس این گزارش، آقای مبلغی در پیامی خاطرنشان کرد: اینجانب اینک با پذیرش مسؤلیت دانشگاه مذاهب اسلامی، توفیق یافته ام تا به انتقال تجربه ها و نگاه های حوزوی - تقریبی خود به عرصه ای مرتبط به فقه مقارن، عرصه ای که استعدادهای قابل توجهی را در جهت ایجاد تحول در زمینه این دانش مهم در خود جمع کرده است، دست زدم.

وی گفت: به یاری خداوند خواهم کوشید این استعدادها به سمت برقراری تبادل فکر و فقه میان دو حوزه قم و نجف و نهادهای علمی جهان اهل سنت به پیش رود. آقای مبلغی همچنین خاطرنشان کرد: از این پس دو نهاد دانشگاه مذاهب اسلامی و پژوهشگاه مطالعات تقریبی می توانند در جهت هموار سازی مسیر ایجاد کرسی های این دانش کمتر فعال شده در دانشگاه ها و حوزه های علمیه در جهان اسلام ایفای نقش نمایند و به کمک نهادهای علمی داخلی و خارجی تعریف و رویکردی کارآمد را برای آن ارائه، و باز دیگر الگوی شیخ طوسی و ابن رشد اندلسی را در فقه مقارن احیا گردانند.

آیت الله عبدالکریم بی آزار شیرازی پیش از این ریاست دانشگاه مذاهب اسلامی را بر عهده داشت.

فتوای تاریخی رئیس هیئت

علمای سودان مبنی بر وجوب

وحدت شیعه و سنی

به گزارش خبرگزاری اهل بیت (ع) - ابنا - پروفیسور محمد عثمان صالح، رئیس هیئت علمای سودان، یکی از شخصیت های برجسته و علمای شاخص در کشور سودان و شمال آفریقا با بررسی شرائط کنونی امت اسلام وحدت بین مذاهب را از مهمترین موضوعاتی می داند که باید بدان توجه و اهتمام ویژه داشت، لذا با صدور فتوای تاریخی خود در این برهه از زمان حساس، تمامی آحاد امت اسلام را به وحدت و همدلی در برابر رژیم صهیونیستی و دشمنان قسم خورده اسلام و مسلمین فرا خواندند.

وی در گفتگوی با روزنامه اخبار الیوم سودان در این باره گفت: خطاب خداوند متعال در قرآن کریم، متوجه همه آحاد مسلمین است و هیچ فرقی بین آنان قائل نشده است. وی در این مصاحبه از تمامی ملت های عربی درخواست نموده است با ملت های ایران و ترکیه و پاکستان متحد شوند و اجازه ندهند نقشه ها و توطئه های شوم دشمنان برای فاصله انداختن و تفرقه بین مذاهب اسلامی به مرحله اجرا و عمل درآید.

پروفیسور محمد عثمان صالح، در ادامه می گوید: اگر دو مذهب اهل سنت و شیعه با همدیگر در برابر سردمداران کفر با همدیگر متحد باشند، چه قدرت عظیمی ایجاد خواهد شد.

وی ضمن جلب همه توجهات به سمت رژیم صهیونیستی، دشمن حقیقی امت اسلام را رژیم صهیونیستی معرفی کرد و از همه مردم و مسئولین درخواست نمود جلوی هرگونه تلاش دشمنان برای شیعه هراسی در منطقه را بگیرند و اجازه ندهند دشمن صهیونیستی، این دشمن اصلی و درجه یک امت اسلام است، میان آنان تفرقه ایجاد نماید.

آیت الله اراکی: رسانه های افراطی عامل استکبار هستند

هرگونه اختلافات مذهبی آن را دام خطرناک و مهلکی دانست و اظهار داشت که مسلمانان باید پیرامون رسول الله (ص) حلقه زده و تحت تاثیر تبلیغات مسموم دشمنان اسلام و وحدت اسلامی قرار نگیرند. آیت الله اراکی فتوای مقام معظم رهبری در منع اهانت به نمادهای اهل سنت را یادآوری کرد و گفت: این فتوا از سوی علمای جهان اسلام و به ویژه الازهر مورد توجه و تقدیر قرار گرفت و دشمنان وحدت اسلامی را خلع سلاح کرد.

همچنین محمدحسن تیرائیان معاون بین الملل مجمع نیز با عنوان ادیان و امنیت جهانی مقاله بسیار ارزشمندی را ارائه کرده و در پایان دکتر محمد بوهلال رئیس مرکز گفتگوی ادیان و تمدن ها ضمن تشکر از اقدام رایزنی فرهنگی، حضور نخبگان ایرانی و به ویژه آیت الله اراکی را حضوری مغتنم برای تبادل افکار و تقریب و تألیف قلوب دانست.

صرفاً در گرو وحدت اسلامی و پرهیز از اختلافات است رسانه های افراطی شیعه و سنی را عوامل استکبار و مزدوران بنیانگذاران سیاست اختلاف بیانداز و حکومت کن دانست و گفت: هیچ کس منکر وجود اختلاف میان مذاهب نیست اما نباید از یاد برد که بیش از ۹۰ درصد موضوعات با هم مشترک است.

آیت الله اراکی، ایران را به عنوان حقیقی ترین و صادق ترین پیشگام مبارزه با رژیم صهیونیستی مطرح کرد و گفت: دشمنان اسلام و ایران که بیش از سه دهه، ایران اسلامی را محاصره کرده اند دلیل اصلی آن را مقاومت شکست ناپذیر ایران در دفاع از مظلومان فلسطینی دانست و آمادگی جمهوری اسلامی ایران را برای کمک به ملت های مستضعف و مسلمان جهان اعلام کرد.

دبیرکل مجمع تقریب با هشدار دادن نسبت به

آیت الله تسخیری:

فعالیت در مسیر تقریب مذاهب عبادت است

دبیرکل تکمیل می شود.

حجت الاسلام والمسلمین نیکی ملکی در ادامه با اشاره به فعالیت های این خبرگزاری در ادامه راه فعالیت خود تصریح کرد: ما امیدواریم بحث دیپلماسی وحدت با عنوان چشم انداز آینده ما و جهان اسلام در این خبرگزاری دنبال شود.

مدیرعامل جدید خبرگزاری تقریب خاطرنشان کرد: راه اندازی دفاتر خبرگزاری در کشورهای اسلامی، بهینه سازی دفاتر موجود و همچنین فعال سازی و بهینه سازی دفاتر استانی هم از مهم ترین فعالیت های آتی خبرگزاری خواهد بود.

وی در پایان یادآور شد: بحث آموزش غیرمستقیم و پژوهش در خبرگزاری تقریب به جد دنبال خواهد شد و تلاش داریم در آینده این خبرگزاری را به ۱۶ زبان زنده دنیا فعال سازیم.

دین تقریب، گفتگو و تفاهم است و این راه به اعتقاد من راه مقدسی است. من آن را به شکل یک عبادت نگاه می کنم و کار کردن در این مسیر را هم عبادت می پندارم.

در ادامه این مراسم حجت الاسلام والمسلمین حجت الله نیکی ملکی مدیرعامل جدید خبرگزاری تقریب در سخنانی با اشاره به مدیرعامل سابق این خبرگزاری گفت: این مراسم تودیع کسی نیست، بلکه این مراسم ورود یک میهمان جدید است. آقای تسخیری با عنوان معاون بین الملل دبیرکل مجمع در مسئولیت تازه ای فعالیت خواهند کرد که به معنی تودیع نیست.

وی در ادامه با اشاره به موضوع دیپلماسی وحدت گفت: فعالیت خبرگزاری تقریب این دیپلماسی را به منصه ظهور می رساند و عینیت می بخشد که البته این موضوع در کنار فعالیت های آقای اراکی در سمت

آیت الله محسن اراکی دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی که به همراه هیئتی به منظور شرکت در چهارمین اجلاس مشورتی تقریب مذاهب به دعوت آیسسکو به تونس سفر کرده بود در سخنرانی خود در مرکز گفت و گوی ادیان و تمدن ها با شرح اهداف مجمع به حاضران که همگان از اساتید دانشگاه های تونس بودند با بیان آیاتی از قرآن کریم مفهوم امت واحده را مورد توجه و تفسیر قرار داد و با ذکر روایتی از امام علی (ع) (نحر ناقه صالح (ع)) را که توسط یک فرد انجام شده بود را عصیان امت علیه پیامبر خود دانست و اظهار داشت: مبارزه امروز ایدئولوژی های غربی علیه اسلام و پیامبر اسلام (ص) مبارزه علیه هویت انسانی و دینی مسلمانان است و توطئه ای بزرگ و خطرناک و پیچیده است و اهانت به پیامبر (ص) با همین قصد انجام می گیرد.

وی با بیان اینکه نابودی رژیم صهیونیستی

مراسم تودیع حجت الاسلام والمسلمین محمد مهدی تسخیری، مدیرعامل سابق خبرگزاری تقریب و معارفه حجت الاسلام والمسلمین حجت الله نیکی ملکی به این سمت در محل موزه شهدا برگزار شد.

در این مراسم آیت الله تسخیری، رئیس شورای عالی تقریب مذاهب اسلامی در سخنانی با اظهار امیدواری نسبت به استفاده مناسب مجمع تقریب از ارتباطات رسانه ای در دور جدید فعالیت های خود گفت: فعالیت مجمع راه نجات اسلام از درگیری ها و منازعاتی است که به وسیله افراط و تفریط به وجود آمد.

وی افزود: امیدوارم که تقریب به عنوان یک راه حل استراتژیک برای مشکلات جهان اسلام مطرح شدند و البته معتقدم زمینه های فراوانی برای تحقق آن وجود دارد.

آیت الله تسخیری در پایان تاکید کرد: اسلام

آیت الله حسینی بوشهری:

شناخت تشیع؛ اولین گام برای تقریب است

اصل نیست و بدون این که فرد به منبع شیعه و نظر فقهی ما رجوع کرده باشد شبهه ایجاد کرده است. وی با بیان اینکه اگر در فضای دانشگاه، حوزه

و توده مردم منابع شیعه و اهل سنت را معرفی کنیم گام مناسبی در مطالعات تقریبی است، گفت: مناظره و گفت و گوهای علمی از زمینه هایی است که می تواند تقریب بین مذاهب اسلامی را ایجاد کند و این مناظره ها بر کنفرانس های وحدت اسلامی نیز ترجیح دارد و می تواند جلوی بسیاری از ابهامات را بگیرد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم اظهار کرد: مقام معظم رهبری به دیپلماسی وحدت تاکید دارند و اگر تنها کار کتابخانه ای انجام دهیم و در عرصه عمل حضور پیدا نکنیم دشمن عرصه را از دست ما خواهد ربود.

وی گفت: حوزه علمیه قم باید از رئیس الازهر و مفتی آن جا دعوت کند تا مناظره ای داشته باشیم و این امر تأثیر بسیار زیادی در جهان اسلام دارد و حوزه این آمادگی را دارد که در این مباحث شرکت کند.

آیت الله حسینی بوشهری بیان کرد: با توجه به فضای تکفیری به وجود آمده و اینکه شئون بزرگان جامعه اسلامی رعایت نمی شود پیشنهاد آیت الله العظمی سبجانی در رابطه با برگزاری همایشی با هدف معرفی ویژگی های مسلمانان در جامعه اسلامی موضوعیت دارد؛ زیرا تأثیر گذاری فراوانی خواهد داشت و فضای جامعه اسلامی تبدیل به فضایی خواهد شد که رضایت پیامبر (ص) و ائمه (ع) در آن است.

باشد، اهل سنت در برابر هجمه های دشمنان برای ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی بصیرت خواهند داشت و دشمن اسلام ناکام خواهد ماند.

عضو خبرگان رهبری افزود: فلسطینی ها مصداق کامل مجاهد فی سبیل الله را شیعیان می دانند و رفتار سیدحسن نصرالله می تواند گویای تجسم این واقعیت برای شیعیان باشد.

وی با اشاره به فعالیت های پیش روی پژوهشی برای تقریب مذاهب اسلامی اظهار کرد: نگاه حوزویان باید به نگاه های گذشتگان حوزه در بحث تقریب معطوف باشد، این در حالی است که تا فتاوی اهل سنت در مباحث فقهی را نشانیم نمی توانیم به صورت روشن مبنای فقهی شیعه را در یک مسئله در مقایسه با اهل سنت بررسی کنیم.

آیت الله حسینی بوشهری گفت: اولین گامی که باید در زمینه مطالعات تقریبی برداشته شود این است که طلاب و فضلا شیعه را خوب بشناسند و اگر ویژگی های شیعه و اعتقادات آن را نشناسیم کار درستی نیست و در گام دوم هم ما و هم اهل سنت باید با منابع یکدیگر آشنا شویم.

وی ادامه داد: در طول فعالیت حجت الاسلام مبلغی ۲۵ جلد مجموع روایات شیعه و اهل سنت که اتفاق در لفظ و مضمون دارند جمع آوری شده است و ممکن است تا ۵۰ جلد نیز برسد.

آیت الله حسینی بوشهری بیان کرد: باید به بحث رجال روایات شیعه و سنی نیز در پژوهشگاه مطالعات تقریب مذاهب اسلامی نیز پرداخته شود؛ متأسفانه در موسم حج و بسیاری از موارد شبهاتی که بر شیعه وارد می شود منقولاتی است که دارای

مراسم تودیع و معارفه رئیس پژوهشگاه تقریب مذاهب اسلامی با حضور آیت الله محسن اراکی، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، آیت الله سیدهاشم حسینی بوشهری، مدیر حوزه های علمیه، اساتید حوزه علمیه و برخی میهمانان خارجی در سالن آمفی تئاتر بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء برگزار شد.

در این مراسم حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین مختاری به عنوان رئیس جدید پژوهشگاه مطالعات تقریب مذاهب اسلامی معرفی شد.

آیت الله سیدهاشم حسینی بوشهری، مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور در آیین تودیع و معارفه رئیس پژوهشگاه تقریب مذاهب اسلامی در سالن آمفی تئاتر بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء گفت: نگاه اهل بیت (ع) در رابطه با جامعه دینی و اسلامی با وجود همه اختلافاتی که در صدر اسلام وجود داشت بر این بوده است که فضای جامعه اسلامی و دینی فضایی توأم با آرامش، زندگی مسالمت آمیز و تشکیل جبهه متحد در برابر دشمنان باشد.

وی ابراز کرد: فضای جامعه اسلامی برای ائمه (ع) اهمیت زیادی داشت و آن ها از هر اقدامی برای ایجاد وحدت در جامعه فروگذار نمی کردند و مهم ترین دغدغه بسیاری از علما هم چون مرحوم آیت الله العظمی بروجردی نیز تقریب بین مذاهب اسلامی بود.

آیت الله حسینی بوشهری با بیان اینکه ایشان فتوای فقهی را در مورد مناسک حج جمع آوری کرده بود تا به مباحث تقریبی بپردازد، تاکید کرد: رفتار و حرکات شیعه اگر موضع گیری های حساب شده ای

نشریه مرکز بررسی‌های اسلامی

دوهفته‌نامه سیاسی، اجتماعی، فرهنگی

صاحب امتیاز و مدیر مسوول: سید هادی خسروشاهی

سرمدیر: سید محمود خسروشاهی

دفتر مرکزی: قم / خیابان شهدا (مضافیه) / نبش ممتاز

تلفکس: ۷۷۴۱۴۲۳۳ صندوق پستی: ۱۳۶ چاپ: ولیعصر

مجموعه سایت‌های مرکز

مرکز بررسی‌های اسلامی: www.iscq.ir

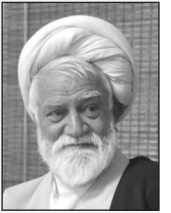
استاد خسروشاهی: www.khosroshahi.org

پست الکترونیکی: Besatonline@gmail.com

صحیفه سجادیه و نهج البلاغه باید

همانطور که بوده اند باقی بمانند

نماینده ولی فقیه در هرمزگان با انتقاد از برخی اضافات صورت گرفته به صحیفه کامله سجادیه و نهج البلاغه سید رضی گفت: این دو کتاب باید همانطور که بوده اند باقی بمانند.

آیت‌الله غلامعلی نعیم آبادی در همایش بین‌المللی امام سجاده (ع)، استفاده از دیگر دعا‌های امام سجاده در کتاب صحیفه کامله سجادیه را کاری اشتباه دانست.

وی گفت: این کار تحت عنوان کامله نهج البلاغه نیز مشاهده شده که گاهی ممکن است اعتبار این دو کتاب را زیر سؤال ببرد.

نماینده مردم هرمزگان در مجلس خبرگان رهبری ابراز داشت: در این اضافات از روایات و یا دعا‌هایی به نقل از روایاتی استفاده شده که شاید بکار محققان آید.

امام جمعه بندرعباس خاطر نشان ساخت: مطالب صحیفه کامله سجادیه و نهج البلاغه سید رضی به نقل مستقیم از بیانات امام سجاده و حضرت علی (ع) آمده است که نیازی به تکمیل آنها وجود ندارد.

وی در ادامه با اشاره به خالی بودن قفسه‌های برخی کتابخانه‌های بزرگ و مطرح کشورهای اروپایی از کتابهای مرجع شیعه و بویژه این دو کتاب، از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خواست در این زمینه اقدامات لازم را بعمل آورد. وی با طرح این سؤال که مردم دنیا چگونه با معارف و دیدگاه‌های شیعه آشنا شوند، گفت: در کتابخانه‌های مصر، کبکی در مورد مذهب شیعه وجود ندارد.

وی از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان یکی از علاقه‌مندان خوب معارف نام برد و از وی خواست ضمن از بین بردن این نقیصه و در پاسخ به درخواست مردم مصر که خواستار آثار اسلامی از جمله تفاسیر قرآن و کتابهای مرجع هستند، اقدام شود.

امام جمعه بندرعباس در ادامه با اشاره به اهمیت کتاب صحیفه کامله سجادیه گفت: طنططططططط از دانشمندان کشور مصر، پس از دریافت این کتاب از مرحوم آیت‌الله نجفی در نامه‌ای اعلام کرد که آنرا کتابی یگانه مشتمل بر علوم، معارف و حکمت‌هایی که در غیر آن یافت نمی‌شود، یافته است.

وی به نقل از این دانشمند اسلام شناس مصری گفت: صحیفه کامله سجادیه کتابی بالاتر از کلام مخلوق و دون کلام خالق است؛ برآستی که چه کتاب کریمی است؛ دستها برای گرفتن آماده است زیرا تاکنون به چنین میراث گرانبهایی دست نیافته بودم.

نماینده ولی فقیه در هرمزگان با بیان اینکه در زمینه نشر بین‌المللی کتابهای شیعه به خصوص نهج البلاغه و صحیفه کامله سجادیه کوتاهی شده، خاطر نشان ساخت: اگر در ۳۳ سال گذشته خوب توجه می‌کردیم، امروز معارف اهل بیت در مراکز علمی جهان خیلی بیشتر به چشم می‌آمد.

آیت‌الله نعیم آبادی در ادامه از عرفان‌های انحرافی به عنوان یکی خطرات جدی نام برد و گفت: از آنجایی که میدان را خالی دیده‌اند و جوانان کشورهای اسلامی به خصوص ایران را تشنه این مطالب کتابهای دروغینی چاپ و انتشار یافته که پر اشکال و اشتباه است و مطالعه آنها موجب گمراه شدن خوانندگان می‌شود.

برگزاری نشست رونمایی از کتاب «سفر شهادت» اثر امام موسی صدر

گفت: در این باره حق تاریخی مطلب ادا نشد. از آغاز اشغال فلسطین شخصیت‌های اسلام‌گرا فعالیت‌های زیادی در این راه داشتند.

وی افزود: برادران اسلام‌گرا در داخل فتح مانند ابوجهاد و دیگران، اخوانی بودند و فتح را محلی برای مبارزات خود انتخاب کرده بودند و نخست هم آن‌ها ترور شدند؛ چه در لبنان و چه در تونس.

استاد خسروشاهی گفت: البته اخوانی‌های بعد از انقلاب فعال‌تر شدند و حماس تئمه اخوان المسلمین شاخه فلسطین است و انقلاب اسلامی ایران در فعال‌تر شدن آن‌ها نقش خاصی داشت.

وی گفت: بنده سال‌ها قبل، شاید حدود پنجاه سال قبل، خدمت استاد محمدتقی شریعتی، پدر دکتر علی شریعتی در مشهد رسیدم و علی شریعتی آن وقت دانشجو بود. در کتابخانه ایشان جزوه کوچکی دیدم به نام «اخوان المسلمون فی حرب الفلسطین» و از آن خوشم آمد. علی فهمید که به این کتاب علاقه پیدا کرده‌ام و گفت اگر می‌خواهید این کتاب‌ها را ببرید. من گفتم اگر ببرم، دیگر پس نمی‌آورم و ایشان گفت مانعی ندارد، نیازی نداریم و پدرشان هم اجازه دادند. من هم کتاب‌ها را به قم بردم و هنوز هم دارم. این مسائل مال پنجاه سال قبل است و اخوان از آغاز اشغال فلسطین در صحنه و معرکه بودند. البته، کمک‌های اخیر برادران ایرانی هم بوده که نتایجش را در جریان جنگ اخیر هشت روزه غزه دیدیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین خسروشاهی همچنین افزود: یکی از دغدغه‌های امام موسی صدر معرفی اسلام بود. ما اسلام را آن‌طور که باید و شاید معرفی نکرده بودیم. امام موسی صدر به نحوی می‌خواست جلو عزاداری نامشروع را بگیرد. خودش مباشرتاً نتوانست اقدامی بکند، اما بنده اطلاع دارم به آقای سید حسن امین، پسر آیت‌الله سید محسن امین تأکید کرد که کتاب «التنزیه» آیت‌الله امین را که درباره حرمت قمه‌زنی است، چاپ کند. خوشبختانه این کتاب را مرحوم جلال آل احمد تحت عنوان «عزاداری‌های نامشروع» به فارسی ترجمه و چاپ کرد. البته این کتاب را من با مقاله دیگری از مرحوم جلال آل احمد درباره اسرائیل، با هم منتشر کرده‌ام.

وی افزود: امام موسی صدر در این زمینه فعال بود و تلاش داشت که این‌طور نباشد که به گریه بسنده کنیم و در این راه کوشش می‌کرد.

عمل شد و تأکید کرد که با الگو گرفتن از امام حسین (ع) باید با اسرائیل مقابله کرد و در برابر آن مقاومت کرد و از دشمن نهراسید.

رجبی دوانی با بیان اینکه این کتاب اشاره‌هایی به برخی وقایع تاریخی می‌کند، افزود: بنای امام موسی صدر بر این است که باید عمدتاً به اهداف و ابعاد گوناگون قیام حضرت سیدالشهدا توجه کرد، نه صرفاً بر بعد عاطفی. البته ایشان بر بعد عاطفی هم تأکید می‌کند و می‌گوید: اگر از آنچه بر امام حسین گذشته است، اندوهگین نشویم، نشانه ضعف ایمان یا بی‌ایمانی است.

رجبی گفت: تعبیر زیبایی که امام موسی صدر درباره گریه دارد این است که گریه‌ها برای نو کردن اندوه‌ها و کینه‌ها و میل به انتقام و خشم بر باطل است. وی گفت: امام صدر به زیبایی مطرح می‌کند که امام می‌دانست پایان این کار، شهادت است، اما کاری کرد تا مبادا ضعف امکانات باعث شود از عزت آن‌ها کاسته شود و در نتیجه، به گونه‌ای در برابر دشمن قرار می‌گیرند که گویی این‌ها غلبه دارند و نشانی از ضعف و حقارت و ذلت در آنان وجود ندارد.

این پژوهشگر تاریخ گفت: نکته مهم دیگری که کمتر دیده‌ام کسی به آن پرداخته، کوتاهی‌های بنی‌هاشم و خویشان امام در یاری جبهه حق است که امام موسی صدر با مخاطب قراردادن بنی‌هاشم و بنی‌عبدالمطلب به آن اشاره دارد.

دکتر رجبی افزود: امام موسی صدر تحلیل بسیار زیبا و ارزشمندی از عظمت حضرت زینب کبری در پیام‌رسانی قیام دارند و نقش زن را در پیدایش قیام‌ها و انقلاب‌ها و تحولات اجتماعی پرارزش قلمداد می‌کنند و بر اهمیت تربیت دختران در کنار تربیت پسران تأکید می‌کنند.

پس از آن حجت‌الاسلام والمسلمین سید هادی خسروشاهی با اشاره به نکته‌ای که دکتر رجبی درباره اسلام‌گرایان فلسطینی مطرح کرد،

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت تأکید کرد:

وهابیت تهاجمی گسترده بر علیه تشیع را آغاز کرده است

گفت: وهابیت تهاجم گسترده‌ای را علیه تشیع آغاز کرده و لازم است تا با فعالیت گسترده علمی و پژوهشی از مکتب تشیع در جهان کنونی دفاع کنیم. حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی عسکر فعالیت‌های انجام شده در این پژوهشگاه را ارزشمند عنوان کرده و کتب، مقالات و پژوهش‌های انجام شده در حوزه‌های مرتبط با حج و زیارت را بسیار مفید و ارزشمند اما ناکافی دانست و از همکاران خود خواست تا با تلاش بیشتر در رفع نیازهای این حوزه اقدام کنند.

حجت‌الاسلام عابدی نیز در این مراسم با تأکید بر وجود انگیزه‌های فراوان برای فعالیت در حوزه مقابله با افکار منحرف وهابیت، گفت: مرزهای جغرافیایی و سیاسی مادر دوران پس از انقلاب گسترگی زیادی یافته است لیکن در حوزه مسائل عقیدتی دشمن هجوم خود را به داخل مرزهای ما کشانده و برای مضطرب کردن نسل جوان تلاش می‌کند و به همین دلیل کار و تلاش فراوان و بیش از پیش را می‌طلبد.

وی پژوهشگاه حج و زیارت را تنها نهادی دانست که به این موضوع به‌طور گسترده پرداخته و درصدد پاسخگویی به شبهات است و تصریح کرد: من مطمئن هستم مجموعه همکاران پژوهشگاه با انگیزه و تعهدی که دارند خدمات شایسته‌ای را در این راستا انجام می‌دهند.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت فعالیت‌های صورت گرفته در پژوهشگاه حج و زیارت برای رفع مظلومیت مکتب تشیع و مقابله با هجمه وهابیت را شایسته تقدیر دانست.

حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی قاضی عسکر، نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت، در مراسم تودیع و معارفه رییس جدید پژوهشگاه حج و زیارت گفت: حجت‌الاسلام عابدی چهره‌ای عالم، وارسته و مورد قبول برای حوزه و دانشگاه هستند که در دوره مسئولیت ایشان کارهای خوب و شایسته تقدیری در پژوهشگاه انجام شد و این تودیع به منزله جدا شدن ایشان از پژوهشگاه نیست بلکه تنها مسئولیت‌مدیریت را به فرد دیگری واگذار می‌کنند و در کارهای مهم دیگر پژوهشگاه همکاری خواهند داشت.

حجت‌الاسلام قاضی عسکر در بیان ویژگی‌های رییس جدید پژوهشگاه حج و زیارت، حجت‌الاسلام سید مهدی علیزاده موسوی تصریح کرد: ایشان اهل قلم و بیان و دارای سوابق خوب تدریس در حوزه و دانشگاه هستند و با روحیه متواضعی که دارند امیدواریم که با همکاری عالمان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه گام‌های مهمی در تحقق اهداف پژوهشگاه بردارند.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت فعالیت در زمینه شناساندن تشیع را ضروری عنوان کرد و